

Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar, birleşin!

İŞÇİ-KÖYLÜ KURTULUŞU

ŞUBAT
1985
Sayı: 62
2 DM

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ/MARKSİST-LENİNİST MERKEZİ YAYIN ORGANI

dünyada ve ülkümüzde siyasi durum ve görevlerimiz (2)

AÇIKLAMA:

I. bölümünü geçen sayımızda yayınladığımız dünyada durumla ilgili yazımızın II. yanı, bu bölümünü Merkez Komitesi'nin 5. Toplantısı sonucunda Partiyeye sunduğu Raporda yer alan dünya değerlendirilmesi bölümü oluşturmaktadır. Geçen bölümde doğru bir dünya değerlendirmesi için genel bir teorik bakış açısı sunmaya çalıştığımız yazımızın bu bölümünde ise ağırlıklı olarak, emperyalist sistemin mevcut krizi işlenmeye çalışılmaktadır. Gelecek sayıda Türkiye'deki durum yer alacaktır.

Yazı Kurulu

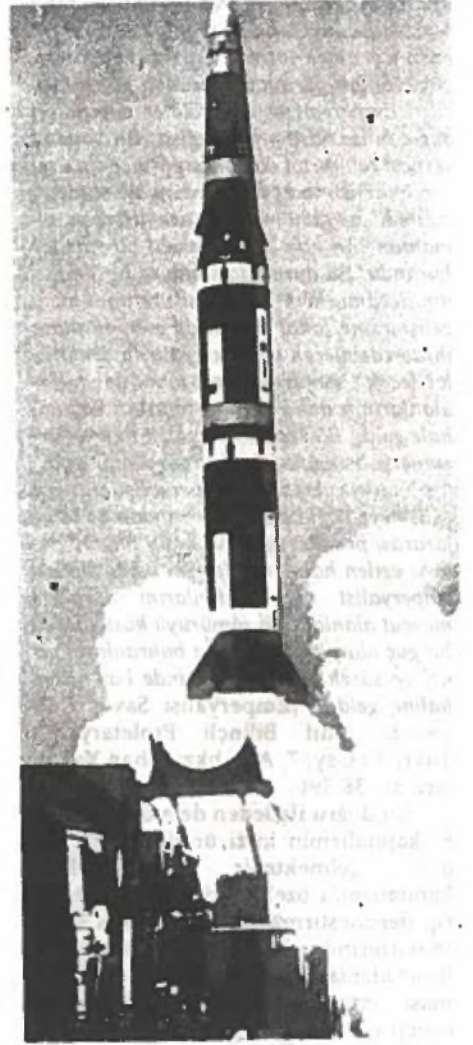
DÜNYADA DURUM

Dünya'nın bugünkü durumunda açıkça hissedilen şey, emperyalist dünya sisteminin bütün çelişmelerinin giderek kızışıyor olması gerçeğidir. Bir yandan emperyalist ülkeler arasındaki çatışma kızışmakta ve yeni bir emperyalist savaş hazırlıklarını tırmandırmakta; giderek uzayıp ağırlaşan kriz, emperyalist ülkelerde işçi sınıfının yaşıntısını etkilemekte ve onları, gelişmelere daha yakından ilgilenmeye ve giderek daha fazla hareketlere katılmaya yöneltmektedir. Bütün bu çelişmelerdeki gelişmelere daha yakından ve ayrıntılı yaklaşmak, bugünkü dünyanın kavranması açısından önemlidir.

Emperyalistlerce alınan bütün tedbirlerle, bölgesel savaşlar ve kısmi tedbir ve yıkımlarla istediği rahatlığa bir türlü erişemeyen dünya kapitalizmi, kabınasıgmiyor artık! Onun sürekli gelişme zorunluluğu ile, pazarların sınırlılığı arasındaki çelişme kapitalizmin krizini çıkmaza sokmakta ve yeneden inşa için, tekeller arasındaki rekabeti genel bir çatışmaya üretici güçlerin tahribine doğru kendiliğinden sürüklenmektedir. Bundan ötürüdürki, emperyalistler arasındaki genel bir savaşın hazırlıkları hızla ilerlemekte ve dünyanın herhangi bir bölgesinde meydana gelen küçük bir çatışma yada gelişme, çabucak büyüyerek iki emperyalist bloğu karşı karşıya getirmektedir. Uluslararası bu gelişme, tek tek ülkelerin iç gelişmelerini de etkilemekte ve hızlı değişim ve gelişmeleri mümkün kılmakta ve bu durumun objektif gelişmesini tahlil edilerek özgül görevlerin tesbitini aciliyetle öne çıkarmaktadır.

EMPERYALİST SİSTEMİN KRİZİ:

Emperyalizm kapitalizmden farklı

1985 dünya silah harcamaları:
350 Trilyon lira...

bir toplum biçimi değil, onun yüksek aşamasıdır ve dolayısıyla kapitalizmin bütün temel özelliklerini daha üst düzeye varmış biçimiyle taşır. Kapitalizmin kriz yasaları emperyalist aşamada var-

Devamı sf: 2'de

● **Komünist Partisi,
Komünist Bilinç ve
Merkezi Önderlik Üzerine**

Yazısı Sayfa 9'da

● **Belge: Faşist Türk Devleti
Cinayetlerini
Gizleyemeyecektir.**

Yazısı Sayfa 14'de

● **Fon Tasarısı İle
Amaçlanan Nedir?**

Yazısı Sayfa 18'de

www.yazilari.net

lığını sürdürerek daha gelişmiş ve evrenselleşmiştir. Partizan Dergisi, sy: 7'de emperyalist sistemin krizi, tek el öncesi dönemle ilişkisi içinde doğru şekilde korumuştur:

"Serbest rekabetçi dönemde kapitalizmin tam bir tahlilini veren Marks sermayenin devri buhranlarını, azami artı-değer dürtüsü ile üretim yapan sermayenin ekonomide yarattığı üretim anarşisine bağlıyordu. Kapitalizm bir yandan işçilerin hayat seviyesini düşürürken (çünkü ondan mümkün olan en büyük artı-değeri gasp etmeye çalışıyor), diğer yandan da böyle sefaletle uğratılmış bir halkın tüketebileceğinden ve üretici araçlar üreten sektörün ikame edebileceğinden daha fazla üretim gerçekleştirerek üretimi devresel olarak durdurmak ve üretici güçleri tahrif ederek yeniden yatırım ve üretim yapabilecek alanları yaratmak zorunda kalıyordu.

"Emperyalizm ve proleter devrimleri çağında ise basit şema değişti. Bir yandan serbest rekabetçi dönemde görülen bu üretim anarşisinin boyutları dünyayı saracak biçimde büyüdü ve sermaye üretken olmaktan çok kan emici (tefecî) bir niteliğe büründü. Bu durumda sermaye birikmesinin devamı, hem kapitalist üretimin hızla gelişmesine fakat ondan da çok, sermaye ihraç edilecek ve talan yoluyla sömürülebiyecek sömürge, yarı-sömürge nüfus alanlarının daha hızla artmasına bağımlı hale geldi. Böylece emperyalist buhranlar, emperyalist nüfus alanlarının yeniden paylaşılmasına dayanan emperyalistler arası çelişmeye bağlandı. Diğer yandan da uluslararası proletaryanın ve onun önderliğindeki ezilen halkların devrim mücadeleleri emperyalist nüfuz alanlarını daraltan mevcut alanlardaki sömürüyü destekleyen bir güç olarak emperyalist buhranların genel ve sürekli hale gelmesinde baş neden haline geldi." (Emperyalist Savaş Karşısında Sınıf Bilinçli Proletaryanın Tavrı, Prz. sy: 7, Ayr. bkz: Cihan Yayınları, sf: 38-39)

Bu doğru ifadeden de anlaşıldığı gibi kapitalizmin krizi üretim anarşisinden gelmektedir. Emperyalizm kapitalizmin özelliklerini evrenselleştirip derinleştirmiştir. Emperyalist sistemin üzerinde yükseldiği temel sermaye ihraç alanlarıdır. Bu alanların daralması onun genişlemesinin ihtiyacına cevap vermesi yani giderek genişlemesi gerekmektedir. Fakat dünya pazarı sınırlıdır ve genişlemesi kapitalist birikim karşısında oldukça yavaştır, ve en önemlisi de bu pazarlar çeşitli emperyalistler tarafından paylaşılmıştır. Kapitalist üretim ve sermaye birikimi öyle bir noktaya varır ki mevcut pazar onun dönmesine ve büyümesine yetmez hale gelir. Bundan sonra duraklama ve gerileme, ardından çöküş gelir. Hangi şekilde gelişse ve etkin rol oynayan öğeler değişse de emperyalizmin krizinin temeli budur. Böylece kriz, paylaşım pazarları yeniden paylaşılmasını gündeme getirir. Bu emperyalizmin genel bunalıma girdiği dönemde artık tek yanlı bir savaş kışkırtıcılığın ziyade,

emperyalist sistemin bunalımıyla birleşerek savaş etmenlerini hızlandırmaktadır. Krizin öldürücü etkisinden kurtulmak için savaş "kurtuluş" yolu olarak kalır. Aslında bu yol daha önce iki kez denendi ve bunlarda bazı emperyalistler için ayakta kalmış olmalarına rağmen, emperyalist sistem bir bütün olarak büyük zararlarla çıkmış ve her seferinde onun varlığına son veren bir sistemin sosyalizmin doğuş büyümesini şartlarını olgunlaştırarak zararları çıkmıştır. Ama bütün bunlara rağmen emperyalistler arasındaki rekabetin kuralları onları, kişilerin ve hükümetlerin iradesinden bağımsız olarak bu yola sürükler ve öyle bir noktaya getirir ki savaştan geriye dönülemez hal alır.

Bugün gelinen noktada, emperya-

zenli tempolarla ilerleme 70'li yıllara kadar devam etti. Bu dönem geçici tıkanma ve durgunluklar dışında sürekli bir gelişme vardı. 1974'de petrol krizi olarak adlandırılan krizden bu yana durgunluk ve gerileme başlamıştır. Hafif bir toparlanma eğilimi göstermesinden sonra 1979 sonrası gelişme sıfırın altına düşmeye ve büyük sarsıntılar geçirmeye başladı. Yarı-sömürge ülkeler borçlarını ödeyemez hale gelirken dünyayı haraca kesen büyük bankalar iflasın eşliğine geldi. İhraç etkileri sermaye geri dönmüyor ve sermaye dolaşımı tıkanmıştır. İşsizlik ve iflaslar günden güne artarken askeri harcamalar ve silahlanma giderleri birçok hakkın kısıtlanmasına yol açtı. Dünya üretiminde artış aşağıdaki şemada rahatça görülmektedir.

Dünya Üretimi

Hacim Yüz.	63-73	74-78	1979	1980	1981	1982
Bütün Ürünler	6.0	3.4	3.5	1.5	1.0	0.5
Tarım Ürünleri	2.5	2.5	-0.5	1.0	2.5	2.0
Maden Ürünü*	5.5	2.5	3.0	-2.0	-3.0	-2.0
İşlenmiş Ürünler	7.0	4.4	5.0	1.0	1.0	-2.0

*Petrol Dahil

Kaynak: Tersî açıklanmadıkça kaynak olarak "Dünyada Neler Oluyor? 1984 Ekonomik ve Jeopolitik Dünya Yılığı" kullanılmıştır.

list sistemin krizi onu yeni bir dünya savaşının eşğine getirmiştir. Hızlı bir gelişme göstererek 70'li yıllarda ABD emperyalizmine kafa tutacak ve onun pazarlarına saldırarak dercede güçlenmiş ve pazarların yeniden paylaşılması talebinde bulunup, bazı pazarları ele geçirirken bir yeni azılı rakip, RSE'de çıkmıştır. ABD'nin başını çektiği NATO'lu emperyalistler, RSE tarafından pazarların bir bölümünden kovulma tehlikesi bir yana kendileri de bunalıma düşmüş ve bir yandan RSE tarafından kemirilen pazarları kendisine yetmeye, yeni pazar ihtiyacıyla kıvrınmaya başlamıştır. İkinci paylaşım savaşıyla düzenlenen ilişkiler değişmeye ve yeniden şekillenmeye zorlanmaktadır. Her çatışma kaçınılmaz olarak kutuplaşmaya yol açar ve emperyalistler arasındaki rekabet sonucu bugün iki büyük kampta saflaşmış ve yeni bir savaş kışkırtmakta, askeri ve teknik alanında biribirini geride bırakmak için adeta yarışmakta, korkunç silahlarla donanmakta ve her yönüyle hazırlıklarını yürütmektedirler. Gelişmeleri daha iyi kavramak için ekonomik krizdeki gelişmelere bakalım.

İkinci paylaşım savaşında emperyalist sistem harap olmuş bir ekonomi ve büyük toprak kayıplarıyla çıktı. Çin ve Doğu Avrupa kapitalist pazarların dışına çıkmış ve sosyalist sistemle birleşmişlerdi. Bitkin halde olan savaşın Avrupa'lı galipleri, savaşa sonradan girmiş ve yıkımdan uzak kalmış güçlü ABD'nin denetimine girdiler. Savaş yıkıntıları üzerinde, emperyalizm yeni ekonomik atılım dönemine girdi ve kısa sürede büyük gelişmeler gösterdi. Dü-

Yukardaki tabloda dünya üretimindeki gelişmeler gösterilmiştir. Görüldüğü gibi, 74'de başlayan bunalımdan sonra dünya üretimi gelişme döneminin tersine gerilemeye başlamıştır. 1979'da özellikle sanayi ve maden üretiminde kendisini gösteren gelişme eğilimi, beklentilerin tersine hızla gerilemeye başlamış ve savaş sonrası dönemde görülmeyen rakamlara ulaşmıştır. Özellikle sanayi ve maden üretiminde gerilemenin ulaştığı boyut önemlidir. Bu gelişme seyri kapitalist gelişmenin vardığı boyutu ve onun bunalımının, büyüme dönemlerindeki geçici tıkanmalardan farklı ve bütün ülkeleri etkileyerek bünyesine alan genel bir karakter taşımaktadır. Alınan bütün tedbirler, tüketimin çok üzerinde dev boyutlara ulaşmış üretimin ihtiyacına cevap vermez hale geldi. Ve üretimdeki gerileme tüketimin gerilemesini, ücretlerin düşüşünü ve işsizliğin artışı hızlandırarak çıkmazını daha da artırmıştır.

Üretimin düşmesi, yeni yatırımları durdururken, mevcutların düşük kapasite ile üretimi sürdürmelerine ve bunu da sürekli düşürme zorunluluklarıyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu gelişme bir yandan hammaddede olan ihtiyacı düşürerek yarı-sömürge ülkelerin gelirlerinde büyük gerilemelere yol açmış ve bunları derinden sarmıştır. Diğer yandan iflaslar ve düşük kapasite ile yapılan üretim işsiz kitlesini çoğaltmakla alım gücünü düşürerek, düşüğü bunalımı daha da ağırlaştırmaktadır.

Dünya üretimine paralel olarak ticarete gerilemiştir:

Dünya Ticaretinde Gelişim (% olarak)^(a)

	63-73	74-78	1979	1980	1981	1982
Tüm Ürünler	8.5	4.3	5.5	1.5	0.0	-2.0
Tarım Ürünleri.	4.0	5.3	7.0	3.0	3.0	1.0
Maden Ürün. ^{b)}	7.0	-0.4	5.0	8.0	2.0	-7.0
İşlenmiş Ürün	11.0	5.4	5.0	4.5	4.5	-1.0

a-- Hacim değerlendirmelerinin yüzdeleri yıllık ortalamalar.

b-- Petrol dahildir.

Burada da dünya ticaret hacminin daralmasını görüyoruz. Özellikle 1981-82 yıllarında üst üste gerileme ikinci paylaşım savaşından bu yana ilk defa oluşan ve kapitalist tekelleri şaşkınlık içinde bırakan bir gelişmedir. Buradaki bir diğer özellik, bunalımın sadece bir alanda değil, sanayi, tarım ve hammadde ticaretinin hepsinde bulunmasıdır. Sınayi üretimindeki düşüş, ya da ticaretindeki gerileme doğrudan maden üretimini etkiler; emperyalistlere olan borçlarının faizini karşılamak ve ödeme kaynaklarından biri, hatta başta geleni hammadde ihracındaki gelirleri olan ve bu gelirlerden yoksun kalan yarı-sömürge ülkeler, oldukça güç duruma düşmüş ve borçlarını ödeyemez duruma gelmişlerdir; bunda, hammaddeye olan talebin azalmasının önemli rolü vardır. İşin diğer yanı buralarda da üretim düşmüş ve eldeki komprador sanayinin, üretim için zorunlu olan ve ithal yoluyla karşıladıkları parça ve üretim girdilerinin ithali için gerekli olan dövizin karşılanması zorulukları altında ezilirken, dönemin bu özelliğinin sonucu olarak "ithal-ikameci sanayi" olarak adlandırılan yatırımlardan vazgeçilmekte ve tarıma yönelik yatırımlara ağırlık kaydırılması gündeme getirilmekte ve uygulanmaktadır. Buna rağmen yabancı sermaye eskisi kadar gönüllü ve rahat bir şekilde hareket etmiyor ve buralara gitmiyor. Türkiye örneğinde de gördüğümüz gibi, siyasi şartların yabancı sermaye için güven verecek tedbirlerle "huzura" kavuşturulmasına ve kanuni olarak yapılan düzenlemeler ve tanınan imkanlarla yaratılan tüm "çekici"liğe rağmen, yabancı sermayenin gelişini sağlayamamakta, bunda istediğine varamamaktadır. Bu elbette isteğe bağlı değil, dünyanın içinde bulunduğu durumla ilişkilidir. Sermaye ihracının gerilemesi onun istenmemesinden dolayı değil, ama onun dolaşımında çıkan aksaklıkların yol açtıkları tıkanmadır. Bu konda dünya bankacılık sisteminin durumunda bakmakta yarar vardır.

Dünya bankacılığı 1980'li yılların başında tam anlamıyla iflasın eşiğine gelmişti. Doğu Avrupa ve Latin Amerika ülkeleri başta olmak üzere yarı-sömürge ülkelerin uluslararası bankalara olan borçlarını ödeyemez hale gelmeleri, iç piyasadaki durgunlukla birleşerek bankacılık sistemini çöküşün eşiğine getirdi. Alman ve Amerikan bankalarının en çok etkilendikleri bu

krizi 84. Dünya Yıllığı şöyle özetlemiştir.

"Gerilimin özellikle Almanya'yı etkileyen ikinci nedeni de en büyük yükünü Alman bankalarının çektiği Polonya borçlarıydı. Ekonomik durumunun 1980 ve 1981'de bozulması ve (başlıca ihracat ürünü olan) kömür üretiminin aniden düşmesi ile Polonya borçlarını vadesinde ödeyemez duruma geldi. 1981'de Mark'ın dolar karşısındaki ani düşüşünden zaten önemli kayıplara uğramış olan Alman bankaları hârlarının bir bölümünü Polonya'nın borçlarını karşılamaya ayırdılar. 1982 başlarında bu kez de Romanya ödemeleri askıya alıyor ve Doğu bloğunun borçlarına ilişkin genel bir erteleme tehlikesi giderek keskinleşiyordu. Sovyetler Birliği ve Doğu ülkelerinin Batı'daki en önemli ticaret ortağı olan Federal Alman Cumhuriyeti'nin bundan ciddi biçimde zarar görmesi kaçınılmazdı. Alman sanayinin geniş kesimleri daha 1981'de ağır yaralar almıştı ve 1982 yılı Bonn hükümetinin, bankacılık sektörünün artık yardım edemediği iflas eşiğindeki büyük kuruluşların yardımına koşmak zorunda kalışına sahne olacaktı. AEG-Telefunken, Arbed Staarsahl ve 1983 başlarında da Korf Industrie und Handel'in durumları buna örnektir.

"Aşında kapitalist dünyanın bazı büyük işletmelerinin durumu daha seksenli yılların eşiğinde bozulmuştu. Federal Amerikan hükümetinin güvence altına aldığı borçları yaşamını sürdüren Amerikan Chrysler ortaklığı aynı şekilde, traktör ve tarım araçları üreticisi Massey Ferguson ya da International Harvester örnek olarak verilebilir. 1982'de petrolde aşırı üretim bunalımı ve petrol fiyatlarının düşüşü bu sektördeki bazı büyük ortaklıkları bile tehlikeye soktuğundan sanayi ve bankacılık kuruluşlarının sıkıntıları genelleşti. Kuzey Amerika'nın yeni petrol devletlerinden Dome Petroleum'un durumu buna örnektir. ABD'nin küçük bölgesel bankalarından Oklahoma City's Pen Square Bank'ın iflasına neden olan ve (ABD'nin 6. büyük bankası olan) Chicago Bankası'nı ciddi biçimde sarsan da yine bu az rantabl petrol ödemeleridir. Bu arada, Amerikan devlet tahvilleri konusunda uzman kuruluş olan ve iflası ABD'nin 3. büyük bankası Chase Manhattan Bank'a sıcrayan Drysdale Government Securities'in neden olduğu skandalı da saymak gerek. İtalya'da da, Banco Ambrosiano'nun iflası Vatikan'ı bile sarsan uluslararası boyutta bir skandal oluşturdu. Bir dizi skandal da Almanya'nın 3. büyük bankası Westdeutsche Landesbank'in saygınlığına

golge düşürdü"

1960'ın başlarından beri kapitalist emperyalistlerden 100 milyar dolardan daha fazla borç alan sosyal-emperyalist kampın Doğu Avrupa'lı ülkeleri 80'ın başlarından itibaren düştükleri çıkmaz sonucu bu borçlarını karşılayamaz duruma gelmekteydiler. Polonya 27 milyar Dolar, Romanya 10 Milyar Dolar, Macaristan 8 milyar Dolar, Yugoslavya 18 milyar Dolar tutarındaki borçları ödeyemez duruma gelirken "borçlarına çok sadık" olarak nitelendirilen Küba, borçlarını ödeyemez duruma gelmekte ve bunu Castro, çomar kabadayılığıyla militan bir hava içinde açıklıyor, emperyalizme "kafa tutma" olarak gösteriyordu. Bunun yanı sıra Latin Amerika ülkeleri de peş peşe borçlarını ödeyemez duruma düşüyorlardı: Meksika 80 milyar Dolar, Arjantin 32 milyar Dolar, Şili, Bolivya, Venezuela, Kosta-Rika, Brezilya ödemeleri durdurmuşlardı.

"Arjantin'in sıkıntılarına Meksika'ninkiler de eklenince bankacılar, borçları üçüncü dünyanın borçlarının % 40'ını oluşturan Latin Amerika'nın tümüne karşı güvensizlik duymaya başladılar. Monetizmden esinlenen ultra-liberal reçetelerin uygulandığı Şili'de bankacılık sisteminin büyük bölümünün 1982'de iflasın eşiğine gelmiş olması, Bolivya'nın Eylül ödemeleri dondurması ve Venezuela'nın petrol zenginliğine rağmen özellikle kısa vadede aşırı borçlanmış olması ve bu güvensizliği daha da arttırdı. Nihayet yıl

sonunda kaçınılmaz son belirdi. Brezilya'nın 1., dünyanın da 17. büyük bankası olan Brezilya bankası New York piyasasında cari taahhütlerini karşılayamıyordu. Bir zamanlar uluslararası bankaların peşinden koştuğu bu dev bu kez de kendisinin dış borçlarını ödeyemez duruma gel-

kapsamaktadır. Bunalımdan en şiddetli biçimiyle etkilenen bu ülkeler olmuşlardır. Dünya emperyalist sistemin belirleyici öğelerini oluşturan bu güçlerin durumu tam bir çıkmaza girmiştir. Bu ülkelerdeki ekonomik gelişmelere ilişkin rakamları aktaralım:

çabalarını şimdilik boşa çıkarmıştır. Duraklamadan sonra beklenen atılım hayalleri yıkılmış, bütçe ve dış ticaret açıkları bu emperyalist ülkeleri sınırlamaktadır. Büyüme genel olarak hizmet sektöründe olmakta, sanayi ve tarımda ya gerileme veya yerinde sayma devam etmektedir. Diğer yandan işsiz sayısı bütün OECD ülkelerinde yükselme göstermiştir.

Gelişmiş Kapitalist Ülkeler^(a)

	63-73	75-78	1979	1980	1981	1982
Büyüme Oranı						
YİGSH	5.0	2.6	3.4	1.3	1.2	-0.3
Endüstriyel Üretim	6.0	1.9	5.0	-0.5	0.5	-4.0
Enflasyon	4.2	9.6	9.0	11.8	9.9	7.4
İşsizlik Oranı ^(b)	3.2	5.4	5.0	5.7	6.4	8.1

a— Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Danimarka, İspanya, ABD, Finlandiya, Fransa, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Lüksemburg, Yeni Zelanda, Norveç, Hollanda, FAC (F.Almanya Cumhuriyeti), İngiltere,

b— Yalnızca 7 büyük ülke: ABD, Kanada, Fransa, FAC, İtalya, İngiltere ve Japonya.

diğine tanık oluyordu. 80 milyar Dolardan fazla borç ile 31 Aralık 1981'de Brezilya, 1983'de mali taahhütlerini yerine getiremeyeceğini açıklıyordu. Şili'de 16.5 milyar Dolar borç ile Ocak ayından itibaren Brezilya'nın yanına topallamaya başlamıştı.

"Boylece 1983 yılı başlangıcından itibaren üçüncü dünya ve doğu ülkelerinin toplam 700 milyar Dolar borcundan 300 milyar Doları bu "dama taşı" olayının nereye dek gidebileceği bilinmeksizin, yeniden düzenlenmeye yönelik erteleme ve pazarlıklara konu oluyor..." (age, sf: 41-42)

Bankaların krizi ekonomideki kötüleşmeyi olumsuz yönde etkiliyor olması durumu daha da vahimleştiriyor. Bu konuda çözümsüzlükler içinde bocalarken durumu kısa vadede kurtaran çözümler dışında bir şeyler yapılamıyor ve bu dışın geleceği konusundaki karamsarlık yayılıyor. Daha önce 1. ve 2. paylaşım savaşı öncesi bunalım dönemlerinde dönemin ihtiyaçlarına göre oluşturulan kurumlar yükselme dönemlerinde unutulmuşken bugün yeniden gündeme geliyor ve önem kazanmaya başlıyorlar. Mesela:

"1914-1918 savaşı ve onu izleyen büyük parasal bunalımların sarstığı uluslararası mali sistemi düzene sokmak üzere 1930'da kurulmuş bir örgüt olan Uluslararası Ödemeler Bankası (BRI) da giderek daha etkin bir rol oynamaya teşvik edildi. İMF daha toplu ve daha kalıcı bir biçimde müdahale edene dek de zorda kalan ülkeleri ilk yardımları yapmak ona düşecekti; Macaristan, Meksika, Yugoslavya ve Brezilya örneklerinde olduğu gibi. böylece, neredeyse 1945'den beri unutulmuş olan bir örgüt yeniden güncellik kazanıyordu." (age, sf: 43)

Emperyalist sistemi saran bunalımı genel hatlarıyla özetledikten sonra, bunun siyasi yansımaları değinmeden önce, iki büyük emperyalist bloğun özel durumuna da değinmek yerinde olur.

Kapitalist, Emperyalist Blok:

ABD emperyalizminin başını çektiği bu blok, AET emperyalistlerinin yanı sıra, Kanada ve Japonya'yı esas olarak

Bu ülkelerdeki toplam büyüme oranı, 0.3'lük bir orana dünya üretimindeki gerilemede daha büyük bölümünü kapsamaktadır. Özellikle sanayi üretiminde düşüş sırım altında (-4.0) büyük bir rakama ulaşırken işsizlik oranında iyice yükselmiştir. Bu gelişme 1973 yılından itibaren izlenen gerilemenin vardığı sonuçtur. Enflasyon oranında bir düşüş kaydedilmiş olmasına rağmen bu ekonominin düzenli işleyişe kavuşmasından dolayı değil, alım gücünün düşürülmesi ve işsizliğin artışı gibi, kapitalizmin gelişmesi açısından hiçte olumlu olmayan sebeplerden dolayı olmuştur. Çeşitli dalgalanmaların yanı sıra 1983 yılı da yine bekleneni verememiş ve olumsuz gelişmeler engellenememiştir. ABD'nin izlediği para ve ekonomi politikası bazı gerilemeleri durdururken bu iyileşme Avrupa'lı emperyalistlerin zararına ve bir yerde onların çıkmazının derinleşmesi sonucu olmuştur. ABD ve Avrupa'lı müttefiklerinin arasında sert tartışma ve sürtüşmelere açan bu gelişme kapitalizmin çıkmazını derinleştirmiştir.

Büyük OECD Ülkelerinde Yıllık YGSH Büyüme Oranı (% olarak)

	73-80	82	83 ^(b)
OECD	2.5	-0.2	1.9
ABD	2.3	-1.7	3.0
Kanada	2.8	-4.8	2.0
Japonya	3.7	3.0	3.0
AET	2.3	0.3	0.5
F.Almanya	2.3	-1.1	0.5
Fransa	2.8	1.7	-0.5
İngiltere	0.9	1.2	2.0
İtalya	2.8	-0.3	0.5

Japonya'nın durumunda değişme olmazken, ABD ve Kanada yıllık büyümelerinde bir miktar ilerleme sağlamış görünüyorlar. Fakat bu büyüme ittifakın Avrupa kanadının bunalımının artması pahasına olduğu görülmelidir. Bu durum NATO'lu emperyalistler arasında çelişkileri geliştirirken AET emperyalistlerinin arasındaki çelişkileri de yoğunlaştırmış ve "üçüncü güç"

Büyük OECD Ülkelerinde İşsizlik Oranı

	1973	1982	1983
OECD	3.6	8.5	9.5
ABD	4.8	9.7	10.5
Kanada	5.5	11.0	12.5
Japonya	1.3	2.3	2.5
AET	2.5	9.5	n.d
F.Almanya	1.0	7.0	8.5
Fransa	1.8	8.2	9.5
İngiltere	2.5	12.2	13.0
İtalya	4.9	9.2	0.0

Kriz dönemlerinin tipik gelişmelerinden olan işsizlik sayısının artması, önü alınmadığı gibi bu gelişme ekonominin gelişmesini olumsuz etkiler ve ondan da etkilenerek gelişir. Bu endüstriyel alandaki büyümenin sağlanmadığını bir yerde işçi sayısının düşürülerek kârlılık durumunun korunmaya çalışılmasından dolayı giderek artar. Avrupa'daki sanayi yatırımları ya da büyümesi konusunda şu tesbitler krizin derinliğini ve ciddiyetini kavramak için önemlidir.

"Nihayet yatırımlar, özellikle de uluslararası rekabet gözönüne alındığında kaçınılmaz olana sanayi yatırımları, on yıldır durdu.

"80'li yılların başında yatırımların düzeyi, 1969-1973 yılları arasındaki genişleme dönemindeki düzeyin altındaydı. Japonya ve ABD'deki durum da ancak bundan biraz daha iyiydi.

"Donuk birtalep karşısında kararsız kalan ve borçlarla kârların düşüşü karşısında şaşkına düşen firmalar yatırım yapmaktan tamamen vazgeçerek, birkaç yıldır ortaya çıkan sanayisizleşmeyi devam ettirmektedirler." (age, sf: 51)

ABD'nin durumuna gelince, 83'ün rakamlarına göre diğerlerine göre daha "iyi" bir durumda görünse de aslında bu sadece geçici ve kısa vadeli bazı düzeltileri getirir ve belli üstünlükler sağlayacaktır. Fakat bu ABD emperyalizminin ihtiyaç duyduğu gelişme değildir. bu şartlarda bunu sağlaması, bu şekilde sağlaması mümkün değildir. ABD tekeli burjuvazisinin içine girdiği gerileme ve durgunluk, devam ediyor. "1979'da fabrikalar ortalama % 84 kapasiteyle çalışırken, bu rakam metalurji sektöründe % 48'e, otomobil sektöründe ise % 58'e düştü. Bu arada Japonya şirketleri bir kaç yeni otomobil fabrikası açtı ve General Motors'da Toyota ile işbirliği içinde ortak bir işletme kurdu ama; 25 yıl içinde istihdam olanakları demirçelik sanainde % 57, tekstilde % 41, otomobil

Hasan Hakkı Erdoğan

(1960-30 Eylül 1984)

30 Eylül 1984'de Faşizmin İşkence Tezgahlarında Hunharca Katledildi!

**O, Ser Verdi, Sır Vermedi!
Anısı Mücadelemizde Yaşayacak
Kızıl Kanı Yerde Kalmayacaktır!**

www.ikk-online.net

TKP/ML

sanayinde % 30 oranında azaldı." 1983 yılında "işletme karları vergiler düşüldükten sonra % 21.2 azaldı. İflaslar 1981'e oranla % 50 artarak 1933'den beri görülmemiş rakamlara ulaştı." (age)

Amerika'lı emekçilerin durumu da geçmiş yıllara göre kötüleşti. Gerçek ücretler sürekli gerileyerek 1967 düzeyinden daha gerilere düştü. Giderek tırmanan işsizlik resmi rakamlara göre 12 milyona çıkarken, bunların yalnızca 4.8 milyonu işsizlik sigortasından yararlanmakta, 11 milyon işsiz ve aileleri de hastalık sigortası haklarından yoksun durumdadırlar. Sosyal harcamaların kısıtlanması ve bütçe açığının kapatılması için konan vergilerle çalışanların durumu da eskisinden daha kötü duruma gelmiştir.

"Sosyal programlarda yapılan kesintiler sonucu, 2 milyondan fazla Amerikalı daha hükümetçe tesbit edilmiş yoksulluk sınırının altına düştüler. 7 vatandaştan biri yoksul: 1967'den beri görülmemiştir bu. Bunlardan bir çoğu, hükümetin sağladığı güvenlik araçlarından da yoksun kaldılar; bir milyon kişi beslenme haklarını kaybederken 661.000 çocuk da Medicaid (yoksullara tıbbi yardım yapılmasını amaçlayan devlet ve federal hükümet tarafından paraca desteklenen sosyal programdan silindi." (age, sf: 84)

Eski imparatorluğunu kaybeden ABD emperyalistleri rekabette, müttefik emperyalistlerin tehditiyle karşı karşıya kaldı. Zaten daralmış pazarlarda müttefik kavgasına sahne olmakta, AET, ABD ve Japonya arasındaki çekişme ve ilişki giderek keskinleşmektedir.

Avrupa ve ABD pazarlarında kapıların yüzüne karşı sertçe kapatıldığı Japonya ekonomik olarak düştüğü çıkmaz diğerlerinden hiçte geri değildir. 2. paylaşım savaşının yıkıntıları üzerinde en hızlı sıçramayı gösteren Japonya, yeni pazarlara ihtiyaç şidetle hissetmektedir. Avrupa ve ABD'nin iç pazarlarının Japon mallarına kapanmaları blok içi çelişkileri artırmıştır. Kriz, müttefikler arasında çatışmayı derinleştirmiştir. "1982 yılında Japonya-Amerikan ilişkileri ikinci dünya savaşından bu yana en kötü dönemlerine girdi. Pasifik'in iki tarafında son derece heyecanlı ve düşmanca demeçler verildiği duyuldu. Japonya kendisini 'herkes karşı tek başına', anlaşılmasını ve haksızca eleştirilen kuşatılmış bir kale olduğu fikrine saplandı. 1982 Mart'ında ilk kez bir hükümet görevlisi açıkça SSCB ile yakınlıklaştırmaya çalışacağı tezini ileri sürdü." (age)

Japonya'yı müttefikleriyle çatışmaya sürükleyen sorun, emperyalist krizin ana noktasıdır. Paylaşılmış pazarlarda kendisine ayrılan genişletmek ihtiyacı, kurulan ilişki düzeninin gelişiminin ihtiyaçlarına cevap verememesinden gelmekte, rekabeti daha sert biçimlere büründürmektedir. Japon ekonomisinde birikimin fazlalığından kaynaklanan bir gerileme içine girmiştir. "Yirmi yıldır ilk kez ihracat % 8.7; toplak üretim % 3.9 oranında geriledi.

İşsizlik nüfusun resmen % 2.5'ünü, gerçekte ise % 5'ini etkileyerek, yüzyıldır görülmemiş boyutlara ulaştı. 1982 sonundan bu yana iflaslar arttı." (age, sf: 111)

Japon hükümetinin aldığı önlemler, askeri gücünü ve silahlanmayı artırma, savaş hazırlıklarına girme, diğer yandan müttefiklerinde olduğu gibi bunalımın yükünü daha çok emekçilerin ve ezilen ulusların sırtına yüklemek, ABD ile askeri ve ekonomik yakınlaşmaya girmektedir....

Aralarındaki çelişkiye rağmen bu emperyalistler Sovyetler Birliği'nin gelişme ve tehditi karşısında birleşmekte ve ortak düşmana karşı ortak hareket etmeye çalışmaktadırlar. Bu en açık biçimde Japonya'daki gelişmelerde kendisini göstermiştir (buna ilerde değineceğiz.) Batı bloğunun ekonomik büyümesindeki hareketi özetlemiş olduk.

İşler artık "tıkrında" gitmiyor. Üretim artmıyor, yaratılan değerlerde geriye doğru bir düşüş var ve istikrarlı büyüme yerini gerilemeye bırakmıştır... 1974'den bu yana izlenen budur. Bu gidişin sonu nereye varacaktır? Emperyalistler yeni bir yükselme dönemi yaşayabilecekler midir? Bunun şartları bugün ortadan kalkmış durumdadır. Kısa dönemli bazı dalgalanmalar, toplumun elinde birikmiş bazı zenginliklerin çeşitli yollarla sömürülerek bazı geçici yükselmeler sağlayabilirler, fakat sermaye birikiminin olduğu düzey tam bir tıkanmanın içine girmiş ve hareket edebilmesi için yeni pazar alanlarına ihtiyaç duymaktadır.

Ekonomik bunalım kapitalist emperyalistleri oldukça sarsmakta ve yeni pazar imkanları yaratılmadığından iflaslarla karşı karşıya gelinmektedir. Krize dayanma gücü olmayan küçükler iflas ederek büyüklere katılırken dünyayı sömüren çok uluslu tekeliler dahi çoğu zaman devlet desteğiyle ayakta kalabilmiştir. Bu kez karşılaşılan normal zamanlarda geçici nitelikte bir kriz değildir. Köklü "çözümler" (ki bu ancak savaş yoluyla olur) bulunamadığı taktirde tekelilerin iflası ve gerilemesi devlet ekonomisinin iflası gündeme gelecektir.

Sermaye birikimi yasaları onları iradeleri dışında savaşa doğru sürüklemektedir. Askeri harcamalar ve savaş

gelip pazarların yeniden paylaşılması talebiyle ABD'nin karşısına dikildi. "Sosyalist iş bölümü" adı altında Doğu Avrupa ülkelerinin ekonomik yapısını kendi ihtiyacına göre şekillendirerek sömüren sosyal-emperyalistler, devlet kapitalizmi aracılığıyla üretimdeki anarşiyi bir miktar kontrol altına alarak, ya da azaltarak batılı emperyalistlerden daha iyi bir mekanizmaya sahiptirler. Fakat kapitalist üretimin kaçınılmaz olarak daha fazla artı-değer elde etme dürtüsü daha fazla artışa zorlar. Devlet kapitalizmi bu anarşiyi engellemek bir yana, onun temeli üzerine yükselir.

Rus sosyal-emperyalistleri, kapitalist restorasyon döneminde, gelişmenin ihtiyaç duyduğu barış şartlarının korunması için dünya jandarması ve ABD'nin karşısında uzlaşmacı ve teslimiyetçi tavır almaktaydı, sürüşmeye girmemeye özen göstermekteydi. Gelişmesi için barışa ihtiyaç vardı. Kruşçev revizyonisti bunu teorileştirerek "barış içinde bir arada yaşamak" ve "barışçıl geçiş" safhasını geliştirdi. Emperyalistleşme sürecini tamamlamasından sonradır ki RSE, politikada değişmeye gitti. Hızla gelişen yeni kapitalist ekonominin ihtiyaçları barışçıl politikalarla karşılanmaktan çıktı ve daha aktif, gelişmenin ihtiyacını karşılayan alanlar yaratmaya cevap verecek politikalar gerektiriyordu. Sovyet revizyonistleri bu değişikliğin sonucu olarak Kruşçev revizyonisti tasfiye ederek Brejnev kliğini başa getirdi. Yeni politika barışçıl ve teslimiyetçi politikayı bir yana atarak Amerikaya meydan okumaya ve onun alanlarına sızmak, ele geçirmek ve pazarların yeniden paylaşılması talebiyle hareket ediyordu. Dünya çapındaki isteklerini yerine getirebilmek için güçlü bir orduya, geliştirilmiş nükleer ve askeri tekniğe sahip olması gerekiyordu. Böylelikle gelişme kendi seyirinde pazarların zor yoluyla paylaşılmasında askeri üstünlüğü ele geçirme çabasına, silahlanma yarışının hız kazanmasına ve savaşa dönüşecek olan bir dünya rekabetine dönüştürmüştü.

Sovyet ekonomisine önce VARŞOVA paktına bağlı ülkelerin ekonomik gelişmelerine ilişkin bilgileri aktaralım:

Doğu Bloğu Ülkeleri ve SSCB^(a)

	71-75	76-79	1980	1981	1982
Büyüme or.NMH	6.5	4.25	3.0	2.0	1.5
Endüstriyel üret.	8.0	5.4	3.5	2.4	1.4
Tarım Üretimi	3.0	2.1	-3.5	-1.0	2.5
Enflasyon	0.5	1.9	2.5	3.0	12.0

a— Yugoslavya üçüncü dünya ülkelerine dahil edilmiş. Arnavutluk ise tabloda yoktur.

hazırlıkları hızla tırmandırılırken, açıkta genel bir savaşın provalarını yapmaktadırlar.

Sosyal Emperyalist Blok:
Kapitalizmin restore edilmesinden sonra RSE düzenli bir gelişme göstererek sosyal-emperyalist bir ülke haline

Sovyetler Birliği ve onun tartışmasız egemenliğinin hüküm sürdüğü Doğu Avrupa ülkeleri, dünya emperyalist sistemin içinde bulunduğu gerileme ve krizi aynen yaşadıkları yukardaki rakamlardan oldukça açık şekilde görülmektedir. Sovyetler Birliği'nin

belirleyici rolünden dolayı onun gösterdiği gelişmeyi ayrıca ele alacağız; Sovyetler dışında kalan blok üyeleri Sovyetlere bağımlı kapitalist ülkeler durumundadırlar. Bunlardan sadece D. Almanya emperyalist olarak tanımlanabilecek gelişmelere ulaşmıştır. Burası da dahil D. Avrupa ülkelerinin tümü S. Birliği'nin sömürü alanlarının başındadırlar. Buralar Sovyetler'den aldıkları krediler ve ilişkiler bir yana Batı Avrupa'lı emperyalistler ve özellikle F. Alman emperyalistleriyle çok sıkı ticari ve ekonomik ilişkiler içindedirler. Sovyetlere bağımlı bu alanlar, 80'li yılların başından bu yana iflasın eşiğine gelmiş ve özellikle batıya olan borçlarını ödeyemez duruma gelmişlerdir. Bunların içinde buldukları ekonomik çıkmazı daha iyi kavramak açısından şu pasajı okumak yeterlidir.

"Polonya (27 milyar Dolar) ve Romanya (10 milyar Dolar)'nın borçlarından söz edilmesi de sosyalist Doğu Avrupa ülkelerinin yaşadığı ağır bunalımı gündeme getiriyor. Bir zamanlar uluslararası büyük bankaların gözbebeği olan Macaristan (dış borçları 8 milyar Dolar) Ulusal Parası Fonu (İMF), ardından da Uluslararası Ödemeler Bankası (BRI)'nin yardımları ile 1982 baharında borçlarını ödeyememekten kıl payıyla kurtarıldı. Yine ilkbaharda taahhütlerini yerine getirmek için önemli miktarda altın satmak zorunda kaldığı bilinen Sovyetler Birliği'nin ticari ödemelerinde gecikmeler bildiriliyordu. Yugoslavya 18 milyar Dolarlık dış borcu ile yıl boyu iflasın eşiğinde kaldı ve yıl sonunda borçlarının yeniden gözden geçirilmesini istedi. İlk baharı izleyen aylardaysa borçlarını ödeyemez duruma gelme sırası, o tarihe dek borçlarına çok sadık olan Küba'daydı.

"Komünist blok ülkeleri tek tek değil bir bütün olarak eşine rastlanmamış bir ekonomik bunalım yaşıyordu." (age, sf: 40-41)

Sovyetler Birliği ekonomisinde büyüme oranına baktığımızda 1969'lara kadar istikrarlı bir büyüme görülür. 1965'de % 8.0 olan büyüme 1965-69 arası % 7.34, 1970-74 arası % 6.56 oranında bir büyüme elde edildiği Sovyetler'in resmi açıklamalarında belirtilmiştir. 1975 sonrası büyüme oranı hızla düşerek 1979 kadarki dönemde % 4.52'ye 1980-82 arası yıllarda % 2.87'ye ve son 82 rakamlarına göre bu oran % 2.0'ye düşmüştür.

Diğer emperyalist ülke ekonomilerinde de görülen ortak özellik YGSH (Yıllık Gayri Safi Milli Hasıla)'nın yapısına bakıldığında sanayi üretimindeki gerilemenin daha büyük oranlara ulaşırken hizmet sektöründeki artışın görünüşü kurtardığı görülür. Keza aynı şekilde çalışan nüfusta hizmet kesimine doğru kayma olurken tarım ve sanayide toplam işgücü azalmaktadır. Sovyetler'de durumu açıklığa çıkaran iki örnek daha verip geçelim: "Endüstri alanında rasmi istatistikler 54 kategorideki üretimin ivrimini vermektedir, bunlardan 14

tanesi, 1981'e göre gerileme göstermiştir. Bunların arasında Demir-Çelik, Sülfürik asit, plastik maddeler, Diesel motorları, otomobil motorları, kereste, çimento ve ayakkabı sanayi bulunmaktadır. 24 tanesi ise, ya hiç büyüme göstermemiş, ya da büyüme oran. % 3'ün altında kalmıştır." Yine üretim kapasitesinde düşüşü engellenmemiştir.

Sovyet ekonomisi de Batılı emperyalistler gibi aynı krizi yaşamakta ve 74 yıldan itibaren yükselm döneminin yerine gerilemeye bıraktığı ve bunun emperyalist sistemin kurulu ilişkilerinin yeniden yapılandırmasını zorunlu kılan ekonomik durumdur.

Krızın Siyasi Sonuçları ve "Çıkış" Yolu:

Buraya kadarki bölümde dünya üretiminin durumu ve gerekse tayin edici unsurlarını oluşturan her iki bölgenin ekonomik durumunda gelişmeleri özetledik. Emperyalist sistemin içine düştüğü bunalım bütün ülkeleri sarmış ve genel bir karakterdedir. Bu kriz nasıl atlatılabilir? Siyasi gelişmeler bunu açıkça ortaya koymaktadır. Emperyalistler, ekonomik krizin sonucu olarak siyasi alanda sert bir çatışmaya girmişlerdir. Kamplaşma ve çatışmalar büyütmekte ve iki emperyalist blokca yeni bir dünya savaşı kışkırtılarak hazırlıkları sürdürülmektedir. Savaş yanlısı hükümetler işbaşına gelmekte, ülke içinde gerilemeye başlamaktadır, faşistleşmenin güç kazanması, yabancı düşmanlığının, milliyetçiliğin ve ulusal duyguların körüklenmesi, işçi sınıfının mücadelesini saptırma, toplu tutuklamalar için geniş çaplı hazırlık ve fişleme, kısacası cephe gerisini sağlama almaya yönelik politikalar uygulanırken, barıştan ve bağımsızlıktan yana görünme ve karşı tarafından saldırganlığı doğrultusunda kamuoyunu hazırlama, muhtemel bir "saldırıya" karşı savunmanın zorunluluğunun gerekliliği konusunda kamuoyu hazırlama, silahlanma ve savaş hazırlığı ile emperyalistlerin nereye gittiği açıktır.

Emperyalistler kısa vadeli çözüm ve tedbirlerle, batmamak için çalışırken daha kesin bir çözümleme için hazırlanmaktadırlar. Bugün uyguladıkları politikalarla, işçilerin gerçek ücretini düşürerek alım güçlerini azaltmakla, sosyal hakların kısıtlanması, halkın birikmiş değerlerini çeşitli yollarla sömürme, yarı-sömürge ülkeler köylü ve işçilerin emeklerinin, doğal kaynaklarının çok daha düşük fiyatlarla ve kendi mamullerini fiyatını ve borçlarının faizlerini yükseltmekle sömürüyü iyice ağırlaştırarak yükü yarı-sömürge halklarına aktarmak istemektedirler. İMF politikası tam da emperyalist ülkelerin bu bunalımını hafifletme amacıyla yarı-sömürge ülkelere dayatılmaktadır: Buralarda paranın değerinin sürekli düşürülmesiyle yarı-sömürge ülkelerin tarım, tekstil,

hammadde ve diğer doğal kaynaklarıyla ucuz işgücünü sömürsünü görülmüş boyutlara ulaşmaktadır. Bu politika emekçi sınıfların durumunu daha kötüleştirirken sınıf mücadelesini keskinleştirmekte ve çoğu zaman buralardaki sömürülerinin devamını güven altına alabilmek için askeri darbeler tezgahlı olarak bu politikayı devam ettirmeye çalışmaktadırlar.

Yine devlet desteğinin uygulanması ve bölgesel savaşların ve gerginliklerin kışkırtılmasıyla silah sanayine yeni pazarlar ve bu ticaretten büyük karlar elde ederek durumlarını korumaya çalışmaktadırlar. Bütün bu "acil" tedbirlere rağmen arzulanan düzelmeye sağlanamamıştır. 1983 rakamlarında 82 yılına göre bir yükselme gösteriyor, bu eğilim birkaç yılda sürebilir; fakat bunun daha kötü bir düşüşe varacağı şimdiden bellidir. Kriz devam etmektedir, yarı-sömürge ülkelerin durumu daha da kötüleşerek borçların ve faizlerin ödenmesini tehlikeye sokmaktadır. Bu gelişme krizin atlatılması için gerekli olanı karşılamadığı için durum daha da kötü olacaktır. Süreç kaçınılmaz olarak bu gelişmeyi verecektir. Bu durum emperyalistler arasındaki çelişkileri ve kapitalizmin diğer belli başlı çelişkilerini keskinleştiriyor.

Bugün bölgesel savaşlar ya da rakip emperyalistin pazarlarından bir parça koparmak, gereken ihtiyacı karşılamıyor. Denilebilir ki dünya kapitalizmi artık kabına sığmıyor ve yeniden yapılanmak, ilişkiler sisteminde yeni bir düzenlemenin yapılması zorunluluğu karşısındalar. Yarattıkları bütün barış görüntüleri, propagandaları ardından bu kesin hesaplaşmanın hazırlığını sürdürmekten bir an bile geri kalmıyorlar. Nükleer savaş hazırlığı ve silahlanmada, iki en büyük emperyalist ABD ve RSE'leri başı çekiyorlar.

ABD ve Japonya'da savaş yanlısı hükümetler işbaşına gelirken, RSE'nde "ulusal birlik"i sağlamak, muhtemel bir savaşta kendi emperyalist emellerini gizleyerek Hitlerci istilaya karşı şanlı Sovyet direnişini kullanmaya çalışmakta ve daha önce adice saldırdıkları Stalin "övlerek", askeri başarıları ve Sovyet askerlerinin kahramanlığını anlatmaktadırlar. Son zamanlarda, Kruşçev darbesiyle parti yönetiminde ve üyeliğinden tasviye edilen Stalin'in Dışişleri Bakanı Molotov, yeniden partiye alınarak bir uzlaşma havası yaratıp çeşitli kesimler arasındaki kırılganlığı gidermeye ve bol bol "emperyalist canilerin sosyalist sisteme yönelttiği saldırı" tehditlerinin propagnadasını yaparak "sosyalist anayurdun" korunması propagandasını yapmakta, cephe gerisini hazırlamaktadır.

Savaş hazırlığına verdiği ağırlık ile savaş istemeyen halkların tepkisini kazanan Reagan uyguladığı politikayla iyice teşhir olmuş ve Amerika'lı emekçilerin tepkisini çekmiştir. 82 sonlarında yapılan seçimlerde, büyük te-

kellerin yoğun mali desteklerine rağmen 26 sandalye kaybetmiş ve meclis çoğunluğunu Demokrat Parti'lilere kaptırmıştı. Daha sonraki gelişmelerde Demokratların güçlü ismi ve Reagan karşısında şans sahibi Senatör Edvard Kenedi, başkanlık seçimlerine adaylığını koymamış ve Amerikan tekelci burjuvazinin çıkarlarını bu dönemde en uygun düşen politikanın adamı Reagan yeniden seçilmesi sağlanmıştır. Amerika hükümetinde yine savaş kışkırtıcılığı politikası kalmıştır.

Aynı şekilde ekonomik gelişmenin zirvesinde çıkmaza girip sallanmaya başlayan Japonya içinde sözkonusudur. "Bundan önceki başbakan Zenko Suzuki'nin yeniden seçileceğini garanti etmişken 13 Ekim'de istifa etmesi büyük bir sürpriz olmuştur." (age, sf: 107)

Japonya'nın Sovyet tehdidi karşısında yalnız kalmasının sakıncalarına işaret eden yeni başbakan, ABD ve AET ile bozulan ve kopmaya doğru giden ilişkileri yeniden onardı. Daha önce işaret ettiğimiz Toyota ve General Motors tekellerinin ortak yatırımları geliştirmiştir. Ekonomik yakınlaşma askeri alanda da pekişmiş ve ikinci paylaşım savaşından bu yana ilk kez ortak tatbikatlara girmişlerdir. 1884 Dünya Yılığında Japonya'daki bu gelişme oldukça dikkate değer şekilde anlatılmıştır.

"Nakasone Washington'a giderek Başbakan Reagan'la da görüştü. ABD ile ilişkilerin Japon politikasının temel taşlarından biri olduğunu ifade ederek, Japonya'nın kendi sularının güvenliği konusunda görev almak istediğini belirtti. Nakasone yolculuğundan önce 16 yıllık askeri bir yasağı (ABD askeri teknoloji transferini yasaklayan bir yasayı) kaldırarak, iki ülke arasındaki askeri yakınlaşma olasılığının güçlü olduğunu gösterdi. Bu yolculuk ve bu önlemler Washington-Tokyo arasındaki gerginliği azalttı ve Reagan Japonya'nın "doğru yolda" olduğunu belirtti."

"Yeni başbakan iktidara gelmeden çok önce. Öz Savunma Güçlerini (Japon Ordusu) kuvvetlendirmek ve 1947'de Amerika'lıların zoruyla kabul edilen "pasifist" anayasayı değiştirmek istediğini söyleyerek bir "şahin" olduğunu göstermişti. Eski deniz subayı ve ateşli bir milliyetçi olarak "Japonya'nın askeri gücünün ekonomik gücüne paralel hale getirilmesi gerektiğini" sık sık vurgulamıştı. ABD'yi ziyaret ettiğinde Japonya'yı "batmaz bir uçak üssü" haline getirerek Sovyet güçlerinin Japon boğazlarını kullanmasını engellemek istediğini belirtti. Ayrıca Japonya'nın savaş ilan etmesini ve gerçek bir ordu kurmasını engelleyen anayasanın ünlü 9. maddesine karşı olduğunu kamuoyuna açıkladı.

"Nakasone bu tavrıyla Suzuki döneminde başlayan bir evrimi devam ettiriyordu. Liberal Demokrat partinin içinde silahlanmayı savunma lobi, 1983 Ocak'ta partilerini anayasayı gözden geçirmek için bir kampanya açmaya zorladı. ..."

"Savaştan beri ilk kez 1983 Eylül'ünde Japonya'da ABD-Japon ortak manevraları yapılması ve 1983 Mart'ında Amerikan Enterprise nükleer uçak gemisinin Japonya gelişi: Japon-Amerikan askeri işbirliğinin yakın olduğunu gösteriyordu. Hükümet 1985 yılında Honşu adasına gelişmiş F-16 avcı bombardıman uçakları yerleştirilmesini kabul etti. Bu durum Vladivostok'u ve Sibiry'a'daki Sovyet üstlerini ve Amerikan saldırısı olasılığı karşısında bırakmaktadır. Nakasone, Japon-Amerikan ilişkilerini "ittifak" olarak nitelediğinden büyük tepkilerle karşılaşmıştı..." (age, sf: 108-111)

Bu gelişmeden sonra, yeniden seçilmeyi garanti eden Suzuki'nin "sürpriz istifa"sının altındaki gerçek neden de anlaşılıyor: Japon tekelci burjuvazisi "pasifist" anlaşmayı bir yana itip savaş hazırlıklarına soyunma politikasını gündeme alırken, safını ABD'nin yanına da tesbit etmek durumundadır. Bozulan ilişkileri düzeltmek ve ihtiyaç duydukları politikayı uygulayacak birisini başa getiriyorlar.

Avrupa ise 1983-1984 yıllarında nükleer başlıklı füzelerin yerleştirilmesiyle çalkalandı. Savaş tehlikesi ve süren hazırlıklardan tedirgin olan milyonlarca insanın tepki ve direnişine rağmen roketlerin yerleştirilmesine devam ediliyor. AET'li emperyalistlerle, ABD ve Japon emperyalistleri arasında çelişme olsa da ve zaman zaman keskinleşse de, RSE karşı, aralarında birleşmekte ve çelişkileri tali plana düşmektedir.

"Barış" ve "silahsızlanma" demagogileri emperyalistlerin silahlanma ve savaş hazırlıklarını daha uygun ortamda tamamlamasına hizmet eden birer paravanadır. Bundan iki amaç var: Birincisi, dikkatleri başka yöne çekerek, kitlelerin tepkisini çeken askeri harcama, silahlanma, askeri araç ve birliklerin konumlandırmasını bir oldu-bittiye getirme. İkincisi, barışçı maskesini iyi kullanarak kitlelerden, kendi gerçek emellerini gizleyerek rakip tarafı yıpratma, muhtemel bir saldırıda kendisinin haklılığına kamuoyunu inandırarak, girişeceği maceralara sürükleyebilmenin hazırlığını yapmaktır. Nitekim yürütülen bütün silahsızlanma ve nükleer silahların kısıtlanması vb. görüşmeler boşa çıkmış ve hiçbir sonuca varmadan ayrılmışlardır. Bu sonuç normaldir.

Emperyalistler bir yandan nükleer başlıklı silahlar geliştirip üstünlük sağlamaya çalışırken, diğer yandan askeri stratejilerini konvansiyonel silahları esas alacak şekildedekiştirdiler. Askeri bütçesinin neredeyse toplam bütçesinin üçte birine doğru yükseltilen (% 25'in üstünde) Reagan yönetimi "Amerikan askeri güçlerini modernleştirme"ye yönelik beş yıllık ve 1.600 milyar Dolara malolacak yeni program ortaya attı. Bu yatırımların çoğu klasik silahları kapsıyor. 1984 mali yılı için hazırladığı raporu açıklarken savunma bakanı

Casper Weinberger şöyle demekteydi:

"Savunma bütçemizin çoğu, konvansiyonel kuvvetlerimizin iyileştirilmesine ayrılmıştır. ... Kara ordusu, tarihi boyunca rastlanmamış boyutta bir donatım ve modernleştirme planı geliştirilmiştir." (age, sf: 27)

ABD'nin geliştirdiği stratejik plan (Rogers Planı) NATO tarafından benimsenmiş ve nükleer silahın kullanılmasına gerek duymayan hareket kabiliyeti yüksek ve en modern silahlarla donatılmış güçlerin saldırı planını benimsemiş ve güçlerini buna göre ayarlamaya başlamıştır. Nato'nun patronu ABD, bu konudaki gelişmede başı çekmektedir.

RSE'de, silahlı gücünde benzer bir değişiklik görülmektedir. 1983'te ABD savunma bakanı Casper Weinberger şöyle demekte: "Sovyet ordusu yakın zamana kadar gücüne rağmen ancak yavaş saldırılarda bulunabiliyordu. Bugün modern tehzizatla donanıyor. Böylece, eski zamanlardaki ağır ve büyük birliklerinden daha zor durdurulabilecekler." Sovyetler Birliği savaş gemileri ve uçaklarında da büyük değişiklikler yaptıkları gözlemlenmiştir.

Muhtemel bir savaşın konvansiyonel silahlar üzerine kurulması savaşın, kara ordu ve güçlerinin yığıldığı Avrupa'da merkezileşeceği gerçeğidir. Bu ABD'nin işine gelmekte, Ana cepheyi kendi topraklarının dışında tutma isteğine uygun düşmektedir. Fakat bir doğrudan nükleer saldırıda Sovyet saldırısının ana hedefi haline gelecek olan ABD olacaktır. Bu konularda ileri sürülen tezlere göre, AET'li emperyalistler bir nükleer savaştan yana ve iki büyük emperyalistin "kendi kafaları üzerinde birbirine vurmalarını ve yıkıma uğratmalarını" planları içinde dirler. Elbette bu tezler üzerinde tartışmaya ve emperyalist blokların iç çelişmelerini ve bunların gelişme biçimlerini öğrenmeye ve değerlendirmeye, yararlanmaya ihtiyaç vardır, burada konuyu tartışmaya açmak yersiz olacaktır. Buna rağmen, burada ortaya konan gerçek şu ki, bir yandan birlikte ateş hattına doğru yürürken, diğer yandan, biri diğerini öne çıkarıp siper almanın hesapları, ayak oyunları içindedir.

Dünya emperyalist sisteminin içinde bulunduğu ekonomik, siyasi ve askeri durumuna kısaca değindik. Bunların sonuçlarını toparlarsak, ikinci paylaşım savaşından sonra düzenli olarak gelişmeye başlayan emperyalist sistem 1969 yılından başlayarak duraklama ve özellikle 74'den sonra gerileme içine girmiştir. ABD'nin başını çektiği blokta etkisini gösteren bu bunalımın temel özelliği yükselme dönemlerinde olanlar gibi geçici ve bölgesel bir gerileme değil, bütün dünyayı saran ve yayılıp derinleşen bir krizdir. Burada emperyalizmin kapitalist birikim yasalarının gelişimini görüyoruz. Birikim dolaşımı tıkayarak felce uğrattıyor ve yaşaması için gerekli olan

büyümeyi sağlamakta güçlük çekiliyor. 1976'dan sonra biraz düzelme eğilimi gösteren ekonomi daha toparlanma fırsatını bile bulmadan 79'dan itibaren yeniden düşüşe, daha derin bir çıkmaza giriyor ve 82 de en düşük noktaya ulaşarak savaştan bu yana en kötü anlarını yaşamaya başlıyor. Dünya ticareti yine savaştan buyana ilk kez iki yıl üstüste daralmış ve hammadde üretiminin gerilemesi ve bağımlı ülkelerin iflasla karşı karşıya gelmesi, sermaye ihracını düşürmüş ve dünya bankacılık sistemini krizin içine çekmiştir. En büyük bankalar iflasın eşiğine gelmişlerdir. Devlet desteğiyle yıkılmaktan kurtulan pekçok işletme düşük kapasite ile çalışmak zorunda kalmıştır. Dünya üretim ve ticaretindeki daralma işsizliğin ve ücretlerin düşmesine ve bireysel tüketimin düşmesini artırmıştır.

Emperyalist Kriz ve Devrim:

Derinleşen kriz emperyalistleri bir savaşa doğru sürüklemektedir. Fakat bu savaşa doğru gelişmede, sadece emperyalistlerin iradesi mi belirleyici olacağı anlamına gelir? Ya da bu durumda kriz **mutlak olarak savaşa** mı yol açar?

Emperyalist kriz, onları bir savaşı doğru sürüklediği doğrudur; fakat, bu gelişmenin sadece emperyalistler tarafından belirlendiği anlamına gelmez ve böyle bir anlayış ileri sürmek son derece yanlış olur. Savaşa karşı güçlerin hareketi, devrimin gelişmesi emperyalist bloklar arasında gelişmeler, hazırlıkların aksaması vb. şimdiden tayin etmemiz mümkün olmayan muhtemel faktörler savaşı etkileyici, en azından emperyalistleri geriletici bir rol oynarlar. Ya da bu faktörler savaşın daha kısa bir süre önce çıkmasında rol oynarlar. Emperyalist savaşı engelleyecek yegane güç, proletarya önderliğinde yapılacak devrimlerdir. Bu gerçek, diğer barış hareketlerinin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin genişlemesinin dünya savaşını geriletken fonksiyonunu inkar etmez. Emperyalist krizin siyasi sonuçlarının diğer yanı, ezilen uluslar ile emperyalizm ve proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişkileri etkileyip derinleştirmesidir. Krizi, bağımlı ve sömürge ülkelere aktaran emperyalizm, buradaki sınıf çelişmelerini ve ulusal çelişmeyi keskinleştirir. Bu durum ezilen ulus ve halkların mücadelesini geliştirerek, karşıt hareketinin yükselmesini ortaya koyar. Gelişen bu hareketler emperyalist sömürüyü sınırlayan ve emperyalistler için uygun ortamı bozan, pazarları daraltan bir faktör olur. Bu durum çelişmelerin birbirini etkilemesini hızlandırır ve emperyalist ülkelerde burjuva-proletarya arasındaki çelişmeyi geliştirir. Böylece tam da Stalin'in söylediği gibi, "bütün bu çelişkileri tek bir düğüm içinde toplamış ve teraziye vurmuş olması, dokayısıyla proletaryanın devrimci savaşlarının hızlandırmış ve ko-

laylaştırmış olmasında yatar" Ezilen ulusları ve kapitalist ülkelerde proletaryayı daha fazla yığınsal harekete çekerek devrimci durum yaratır. Savaş öncesi, sırası ve sonrası devrimci durum doğur ve yarı-sömürgelerde var olan devrimci durumu daha da yükselir. Emperyalistler arası çatışma ve ayrılıklar derinleşerek proletarya hareketinin gelişmesinde uygun koşulları hazırlayarak işini kolaylaştırır; kendisini yok edecek karşıtı birliktir geliştirir. Toplumun bütün çelişkilerini açığa çıkarır ve safları netleştirir.

II. Enternasyonal'in Basle Bildirisinde, emperyalist dünya savaşı karşısında proleter devriminin rolünü belirtir: "Bir dünya savaşının devamı olabilecek proletarya devrimi önünde yönetici sınıfların duyduğu korku barışın esashi güvencesi olmuştur." Ezilen ulusların kurtuluş mücadelesi ve proleter devrim tehlikesinin gelişmesinin yarattığı tehlike, emperyalist savaşı engelleyen ve erteleleyen bir rol oynar. Bütün sosyal pasifist hareketlerin savaşı engellemesi bir yana çoğu zaman, emperyalistlerin işini kolaylaştırarak, kitlelerin tepkisini ve dikkatlerini yanlış yollara sevkederler. Daha önceki tecrübelerde göstermektedir ki, emperyalistler proleter devrim tehlikesine rağmen sonuçta savaşa girmekten kendilerini kurtaramazlar. Ve bunlar kayıplar vereceklerini bile bile, devrimci gelişmeyi engellemek için bazı tedbirler alarak bir savaşı başlatmışlardır. Proleter devrim tehlikesi, barışçı güçlerin giriştiği eylemler ve yürütülen ulusal kurtuluş mücadeleleri bir savaşı daha ileri bir tarihe ertelleyebilirken, onu bütünen engelleyememektedir. Emperyalist savaşı engellemenin yolu, biricik yolu, proletarya devrimidir. Çağımızda savaşların esas kaynağı olan emperyalizm yok edilmedikçe, savaşlarda yok edilemez.

Burada savaşı engelleyici güçlerin bugünkü objektif ve subjektif durumuna bakmak gerekiyor: Savaşı engelleyici faktörler hangi durumdadır? Emperyalist kriz devrimci durum yaratır dedik; fakat bu bir devrim için ye-

terli değildir. Krizin yarattığı şartlardan faydalanacak, sınıf mücadelesi içinde ustalaşmış ve fırsatları kullanmaya yetenekli bir Komünist Partilerinin de önderliğini gerektirir. Çelişkileri keskinleştiren ve devrimci durumu yaratmaya doğru giden gelişmeye rağmen, subjektif şartlar, yani uluslararası komünist hareketin durumu ve özellikle de Avrupa ülkelerinde ML hareketin durumu, bu fırsatları kullanabilme ve krizi devrime dönüştürme ihtimali bugün zayıftır. ML'ler, ÇKP ve AEP'in revizyonizmin hakimiyetine girmesiyle tarihin en kötü dönemini yaşamaktadırlar. Revizyonist saldırıya karşı direnen ve ML'ye bağlı kalan az sayıdaki KP'ler ise, oldukça genç ve tecrübesizdirler. Uluslararası planda revizyonizmin ağır saldırısıyla alınan yenilginin sonucu olarak bu partilerin bağrında yanlış eğilimler bulunmakta ve gelişme eğilimi taşımaktadırlar. ML hareketin, gelişmelere önderlik edebilmesi bu eğilimleri altedebilmesine bağlıdır.

Emperyalist ülkelerde işçi sınıfı, burjuvazinin etkisi altındadır. Yarı-sömürgelerden yağmalanan zenginlikler, kendi ülkelerinde işçi sınıfının bir kesimine vererek tekeli burjuvazi geniş ve köklü bir işçi aristokrasisi yaratmıştır. Krizin giderek sarstığı bu durumda savaş hazırlıkları aleyhine büyük kitle hareketlerinin başlamış olduğu bir dönemde, çok sayıda ML parti, revizyonizm akımına karşı duramadı ve ideolojik olarak burjuvaziye teslim oldu. ML'nin doğup geliştiği ve zaferler kazandığı Avrupa'da bugün, bir KP'nin bulunmaması, savaş aleyhtarı kitle hareketinin de umutsuzluğa dönüşerek gerileyeceği, yolundan sapacağı ve telkelci burjuvazinin kuyruğuna takılacağı -şeklinde gelişmeyi beraberinde getirecektir. Fakat doğru bir önderlikle bütünleşme de bugün gelişen yığın hareketi, savaşa hazırlanan burjuvazi için cephe gerisini güvenli kılmamakta, huzursuz etmektedir. Aslında bu korku, küçük-burjuva önderliklerin varlığından değil, proletaryanın bağrında unutulmuş miras üzerinde, yeni bir yükselme ile, başka deyişle damarları derinlere uzanan eski kökten genç ve taze filizlerin fışkırmasıyla bu muhalefetin alacağı biçimdir onlara korku veren! Burjuvazi tedbirlerini çok yönlü almaktadır. Ve kuşku yok ki rakibine saldırı komutundan önce, içerdeki düşmana saldıracak ve komünistler bir yana, en liberal savaş aleyhtarları bile kendilerini bundan kurtaramayacaklardır.

Toparlarsak; bugün kriz devrimci durumu yaratma doğrultusunda gelişirken güçlü bir uluslararası ML önderlik yoktur, var olan ML parti ve gruplarda genç ve tecrübesizdirler. Önümüzdeki dönem, bu hareketin gelişip, güçlenmesi, en az emperyalistler kadar dünyadaki gelişmelere etki edebilecek diğer bir faktörü oluşturacaktır.

Devamı Gelecek Sayıda

Komünist Partisi, Komünist Bilinç Ve Merkezi Önderlik Üzerine 1

"Devrimcilerin çoğunluğunun eğitimden yoksun oluşu, bu tümüyle doğal olgu, her hangi özel bir korku yaratamazdı. Bir kez görevler doğru bir biçimde belirlenince, bir kez bu görevleri gerçekleştirmek yolunda yinelenen girişimler için enerji olunca, geçici başarısızlıklar sadece küçük talihsizlikleri temsil ediyordu. Devrimci deneyim ve örgütsel yetenek elde edilebilecek şeylerdir, yeter ki bunları elde etme isteği olsun, yeter ki eksiklikler kabul edilsin, devrimci eylemde bu eksikliklerin kabul edilmesi bunların yarı yarıya giderilmesi demektir.

"Ama bu bilinç (...) sönmeye başladığında, eksikliklere erdemler olarak bakmaya hazır, hatta kendiliğindencilik önünde kölece boyun eğişlerine teorik bir temel bulmaya çalışan himseler —ve hatta sosyal-demokrat organlar— boy göstermeye başladığında, sadece ufak-tefek talihsizlikler olan şeyler, başlı başına talihsizlikler haline geldi. Bu eğilimden, içeriği yanlış olarak ve çok dar biçimde ekonomizm olarak nitelenen bu eğilimden, sonuçlar çıkarmanın zamanıdır."

V.İ.LENİN (Ne Yapmalı?, sf: 45-46)

Türkiye devrimi, önemli dalganmalar göstererek, belirgin zik-zaklar çizerek, tüm başarısızlık, kayıp ve hatta peş peşe aldığı ağır yenilgilere rağmen, özünde çok daha zorlu ve amansız bir karaktere bürünerek, gelişmeye, derinleşmeye ve yoğunlaşmaya devam ediyor.

Bir başka deyişle, ülkemiz devrimi, bugün gelinen noktada, on yıllar boyu sürdürülen şanlı ve zorlu mücadele geçmişinin önüne koyduğu, kan-can pahası zengin bir deney ve tecrübe birikimi zemini üzerinde, çocukluk dönemini geride bırakıp, süratle **olgunluk dönemine** geçmenin, ileriye doğru (enine, boyuna ve derinliğine) **güçlü bir sıçrama** yapmanın eşiğinde bulunuyor, bunun ağır ve acılı sancılılarıyla kavrıyor.

Lenin yoldaşın da üzerine basa basa vurguladığı gibi:

"Halklar iç savaş okulundan boşuna geçmiyorlar. Bu, zorlu bir okuldur ve bütün programında kaçınılmaz olarak karşı-devrimin zaferleri, kudurgan gericilerin çılgınlıkları ve eski iktidarların isyancılarına intikam duygularıyla verdikleri vahşi cezalar vb. de vardır. Fakat halkların bu çetin okula girmelerinden olsa olsa ukalalar ve eli ayağı tutmaz bunaklar sızlanabilir. Bu okul ezilen sınıflara iç savaş nasıl yürütceklerini öğretir. Onlara, devrimde zafer kazanmayı öğretir. Bu okul, modern köle kitlelerinde ezilmiş, uyusuk ve cahil kölelerin ezelden beri içlerinde taşıdıkları ve köleliklerinin zilletini kavradıklarında onları tarihin en büyük kahramanlıklarına ilerleten nefreti yoğunlaştırır."

Gerçekten de; gerek ülkemiz devriminin bugüne kadar katettiği zorlu yol, bunun kazandırdığı zengin deneyim ve tecrübe; gerekse halihazırda içinde ya-

şanılan ve bütün ağır ve acımasız sonuçlarını ortaya koymaya devam eden **yenilgi yılları** (ya da, bugün gelinen noktada, yeni bir devrimci kabarışın, bir başka deyişle ülkemiz devriminin ileriye doğru yapacağı güçlü bir sıçrayışın etmenlerini —daha doğrusu devrimin zafer tohumlarını— bağrında taşıyan, onları, devrimimizin yediği onca ağır darbelere, verdiği onca büyük kayıplara, aldığı onca derin yaralara rağmen, rahminde için için besleyip olgunlaştıran **geri çekiliş ve durgunluk** dönemi); Lenin yoldaşın ifade ettiği **bu diyalektik gerçeği**, sadece bariz biçimde doğrulamakla kalmıyor; aynı zamanda bütün olumlu ve olumsuz sonuçlarıyla birlikte **çok iyi bir okul** olma görevini de layıkıyla yerine getiriyor; hem çeşitli milliyetlerden işçi sınıfımızın ve halkımızın, hem ülkemiz devrimci hareketinin, hem ülkemiz komünist hareketinin bağrındaki **nefreti alabildiğine yoğunlaştırıyor**; hem de onları en iyi biçimde eğitiyor ve adım adım **tarihin en büyük kahramanlıklarına** doğru ilerletiyor.

Kuşkusuz ki, bu oluşum ve değişim, en özlü, anlamlı, bilinçli ve örgütlü ifadesini, **geçmişten**, bugün ve gelecek açısından doğru, sağlıklı ve ilkeli dersler çıkarma, böylece zafer açılan kapıyı daha şimdiden aralama tarihi ve şanlı mücadelesinde buluyor. Çünkü **zafer**, öyle kolayca ve kendiliğinden gelmeyecek, bu alabildiğine bilinçli, örgütlü, zorlu ve amansız mücadelenin, onun teorik ve pratik birliğinin doğrudan sonucu ve doruk noktası olma şeklinde kendisini ortaya koyacak ve kabul ettirecektir.

Ülkemiz devrimci ve komünist hareketi, alabildiğine zor ve keskin bir sınıf mücadelesi fırtınasından (sınavından) geçti, geçiyor. **Bu sınav**, gerek genel olarak ülkemiz devrimci hareketi, gerekse özel olarak partimiz açısından, son derece önemli bir denektası ve boy aynası oldu. Hem dışımızdaki düzinelere küçük burjuva sağ-"sol" oportünist, orta-burjuva reformist-revizyonist ve hatta çeşitli modern revizyonist karşı-devrimci akımın anti-ML çizgilerinin nitelik yanlışlıklarını ve pratik başarısızlıklarını yeniden doğruladı; hem de, ülkemiz komünist hareketi olarak bizim açımızdan da, her şeyden önce, yeni tehlikeler ve kurbanlar getiren **her yeni dönem**in, bu döneme ideolojik, siyasi, örgütsel vb. gibi her alanda kötü hazırlanan, genel çizgisini yaratıcılıkla böyle dönemlere uygulayamayan, böyle dönemlere özgü yeni taktik çizgileri başarıyla geliştiremeyen komünist bir örgütü; bir anlamda kaçınılmaz biçimde nasıl yeniden örgütsüzleştirdiğini, nasıl saflarında, kaçınılmaz biçimde belirgin ve inkar edilemez bir düzen bozukluğuna yol açtığını, dahası onu kaçınılmaz biçimde nasıl ölümcül tehlikelerle yüz yüze bıraktığını da, tartışmasız biçimde ortaya koydu. Elbetteki, biz komünistlerin bu gerçekten çıkarması gereken temel sonuç, **savaşın yapılmaması**, ya da **savaştan vazgeçilmesi** değil, tam tersi-

ne savaşın daha iyi biçimde nasıl yürütüleceğinin öğrenilmesidir.

Ülkemiz komünist hareketi olarak biz, bugün gelinen noktada, işte bu bilinç ışığında dönüp geriye (devrimimizin iki kabarış, iki geri çekiliş ve durgunluk dönemine, ülkemiz devrimci ve komünist hareketinin iki açık faşizm ve iki ağır yenilgi deney ve tecrübesine) bakıyor ve partimizin, I. Kaypakaya yoldaş önderliğindeki kuruluş dönemi hariç, bugüne kadar geçen süre içindeki temel eksiklik ve hatasının ne olduğu sorusunu cesaretle kendi kendimize soruyoruz. Ve sanıyoruz ki, bu sorumuzun cevabını da, yine en iyi şekilde. Rusya devrimi deney ve tecrübelerini parlak biçimde sistemleştirip, paha biçilemez değerler bir teorik hazine olarak enternasyonal proletaryanın önüne koyan Lenin yoldaş veriyor:

"Ve böylece —diyor Lenin yoldaş—, Rus sosyal-demokrasisinde, "yeni akım" tarafından işlenen temel hatanın, bu akımın kendiliğindenliğe boyun eğmesi ve yığınların kendiliğendenciliğinin biz sosyal-demokratlardan yüksek derecede bir bilinç gerektirdiğini anlayamamış olduğu sonucuna varmış bulunuyoruz. Yığınların kendiliğinden habarışı, ne kadar büyük ve hareket de ne kadar yaygın olursa, sosyal-demokrasinin teorik, siyasal ve örgütsel çalışması için daha yüksek bir bilinç göstermesi gereği de o ölçüde artar.

"Rusya'da yığınların kendiliğinden habarışı, öyle büyük bir hızla gelişti (ve halen de gelişmektedir) ki, genç sosyal-demokratların bu devasa, görevleri yerine getirmekte hazırlıksız oldukları ortaya çıktı. Bu hazırlıksızlık, hepimizin ortak talihsizliğidir. Yığınların habarışı kesintisiz bir süreklilikle gelişti ve yayıldı; sadece başladığı yerlerde devam etmekle kalmadı, yeni yörelere, toplumun yeni katlarına yayıldı (...). Ama devrimciler bu habarışın gerisinde kaldılar, hem "teorileriyle", hem de eylemleriyle gerisinde kaldılar; onlar bütün harekete yön verebilecek olan değişmez ve sürekli bir örgüt kuramadılar." (Ne yapmalı? Syf: 68-69)

İşte bizim, ülkemiz devriminin 1974-1980 kabarış önemi içindeki temel eksikliğimiz de budur. Gerçekten de, biz, hem teorimizle hem de pratiğimizle önemli ölçüde, "kesintisiz bir süreklilikle gelişip, yayılan" yığın mücadelesinin gerisinde kaldık; bu harekete yön verebilecek, devrimimizin önümüze koyduğu görevleri başarıyla çözebilecek sağlamlıkta kalıcı, sürekli, insiyatifli, hareketli ve savaşçı bir örgütlenmeyi (ülkeminiz dengesiz sosyo-ekonomik yapısına ve devrimimizin stratejik ilkelerine uygun olarak), yaratma yetenek ve başarısı gösteremedik.

Nitekim kabarış dönemindeki bu temel eksiklik ve talihsizliğimiz, sonuçlarını, en bariz biçimde, çok daha yüksek bir bilinçliliği ve örgütlülüğü zorunlu kılan, devrimin geri çekiliş ve durgunluk döneminde ortaya koydu ve halen de en bariz biçimde ortaya koymaya devam etmektedir. Ki, bu temel

eksiklik ve hata sonucu kaçınılmaz biçimde içine sürüklendiğimiz ağır yenilgi yılları ve halihazırda önemli ölçüde sürmekte olan belirgin teorik ve pratik tikanıklığımız (teorik tikanıklıktan kastedilen, herhangi bir teorimizin olmayışı değil, elimizdeki güçlü teorimizi, zaman ve mekana uygun olarak, sosyal pratiğin gelişim seyrinin önümüze koyduğu çok yönlü ve karmaşık görev ve sorunlarımıza ışık tutar tarzda yaratıcı biçimde savunup derinleştiremeyişimizdir), bu durumun doğrudan devamı ve en belirgin ifadesidir.

Daha açık biçimde söylemek gerekirse, aslında genelde ülkemiz devriminin özellikle de teorik yönü, bugün gelinen noktada bariz biçimde tikanmıştır. Ve açıktır ki, ülkemiz komünist hareketi olarak bizim özeldeki tikanıklığımızın odak noktasını ve en önemli nedenini oluşturduğu ülkemiz devrimci hareketinin geneldeki bu teorik ve pratik tikanıklığının, mümkün olduğunca ilkel, hızlı ve sağlıklı biçimde ve en az kayıpla açılabilmesinde, ya da aşılabilmesinde içinde bulunulan yenilgi yıllarının iyi bir okul haline getirilebilmesinin son derece önemli ve anlamlı bir rolü olacaktır. Çünkü: gerek bu tikanıklığın, mümkün olduğunca hızlı, ilkel ve sağlıklı biçimde açılabilmesi, mevcut çok yönlü olumsuzlukların en az kayıpla aşılabilmesi, gerekse geçmiş bir kaç on yılı aşkın zengin mücadele deney ve tecrübesinin bilimsel ve diyalektik bir sentezinin yapılabilmesi; dolayısıyla bu zengin mücadele deney ve tecrübesinin ürünleriyle; hem çeşitli milletlerden işçi sınıfımızın ve halkımızın; hem ülkemiz devrimci ve komünist hareketinin gereği gibi eğitilip ilerletilebilmesi; hem de devrimimiz üzerinde, onun zaferinin ve sürdürülmesinin yegane garantisi olan, kalıcılığı ve sürekliliği sağlanmış bir komünist önderlik ve otoritenin tesis edilmesinde doğrultusunda, bugüne kadar olduğundan çok daha sağlam ve kalıcı adımlar atılması ve başarıları sağlanması; bu okuldan, samimi ve ciddi biçimde gereken derslerin çıkarılması yüce ve tarihi görevine doğrudan bağlı olacaktır.

Hiç şüphe yok ki, artık savsaklanması kesinlikle mümkün olmayan böyle bir görevi, samimiyetle ve ciddiyetle yerine getirip getirmemek, bugün gelinen noktada sosyal pratiğin gelişim seyrinin bizi kaçınılmaz bir biçimde içine soktuğu bu önemli ve büyük okuldan gereken dersleri, sağlıklı, ilkel, bilimsel ve diyalektik tarzda süratle çıkarıp çıkarmamak, öncelikle her kişi, gurup ve örgütün kendi bileceği bir iştir.

Bu konuda kim ne yapacaktır? Kim üzerine düşen görev ve sorumluluk payını nasıl yerine getirecektir? Kim geçmiş onca acı deney ve tecrübeden hangi doğru ve ilkel dersleri çıkaracaktır? Kim bu görevi layıkıyla yerine getiremeyecektir?... Bunu en iyi şekilde zaman gösterecektir.

Fakat, her halükarda da, tartışma

götürmez bir gerçektir ki, sosyal pratiğin gelişim seyrinin getirip, gerçek amaç ve niyeti devrim yapmak olan her samimi, dürüst ve ciddi kişi, grup ve örgütün karşısına diktiği bu zorunlu sınav da mümkün olan en sağlıklı, en ilkel, en bilimsel ve en diyalektik tavrı takınabilmek, her şeyden önce bu döneme ve sorunlarına doğru bir yaklaşımı ve perspektifi vazgeçilemez zorunlu bir ilk şart kılar ve bu da ancak gerçek komünistlerin takınabileceği bir tavidir. Bir başka deyişle ML bir bakış açısına ve çizgiye sahip olunmadıkça, geçmişten, bugün ve gelecek açısından kalıcı ve doğru derslerin çıkarılabilmesi asla mümkün olamaz. Nitekim mümkün olmamakta, dışımızdaki bir dizi siyaset, geçmiş olumsuz hatlarını aşmak yerine geçmişten çıkardıkları yanlış ve olumsuz derslerle, kendilerini şu ya da bu biçimde değişen şartları uydurmaya çalışarak, hem geçmiş hata, zaaf, eksiklik ve yanlış çizgilerini sürdürüyorlar. hem de giderek çok daha olumsuz pozisyonlara doğru kayıyorlar.

İşte tüm bu nedenlerden dolayıdır ki, geçmişle ilgili olarak mümkün olan en sağlıklı, en ilkel, en bilimsel ve en diyalektik tavrı takınmak, dışımızdaki tüm güçlere hem teorimizle hem de pratiğimizle olumlu bir örnek olmak ve gerçek ML bir tavır sergilemek, dolayısıyla yenilgi yılları okulundan en iyi şekilde yararlanmak, bu okuldan çıkaracağımız derslerle, hem kendimizi, hem sınıfımızı, hem de yığınları en iyi şekilde eğitmek, ülkemiz komünist hareketi olarak, herkesten önce ve herkesten çok bizim açımızdan son derece hayati bir anlam ve öneme haiz olacaktır. Çünkü bizim açımızdan, bugünün olduğu gibi dünün hata, zaaf, eksikliklerine karşı takınılacak tavır sorunu da, kesinlikle taviz verilemez ve hiç bir gerekçeyle savsaklanamaz bir ilke sorundur. Lenin yoldaşın da üzerine basa basa vurguladığı gibi:

"Bir siyasal partinin kendi yanlışları karşısındaki tutumu, bu partinin ciddi olup olmadığını kendi sınıfına karşı ve emekçi yığınlar karşı görevlerini yerine getirenten getirip getirmediğini saptayabilmemiz için, en önemli ve en güvenilir ölçütlerden biridir. Yanlışını içtenlikle kabul etmek, nedenlerini arayıp bulmak, bu yanlışya yol açan koşulları tahlil etmek, yanlışyı doğrultma yollarını dikkatle incelemek; işte, ciddi bir partinin belirtileri bunlardır. Bu, ciddi bir parti için görevlerini yerine getirmek, sınıfı ve ardından da yığınları eğitmek ve bilinçlendirmek demektir." (Sol Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı, Syf: 58)

Hiç kuşkusuz ki bu gerçek, içinde yaşanan yenilgi yılları ve zor devrimcilik döneminde çok daha özgül bir anlam ve öneme bürünmektedir. Çünkü devrimin kaderi (geleceği ve zaferi) açısından hayati bir değer taşıyan bu dönemlerde, yanlışlara karşı takınılacak tavır sorunu; gerek her kişi, gurup ve örgütün, genelde devrimci, özelde ML ilkeliler süzgecinden geçirilebilmesi; gerekse dökülenlerle direnenleri, teslimiyet

bayrağını çekenlerle mücadele ve direniş yolunu seçenleri, sahte devrimcilerle gerçek ve samimi devrimcileri, en önemlisi de sahte "komünistler"le gerçek komünistleri kalın çizgilerle birbirinden ayırabilme açısından, son derece önemli bir temel kıstas olma özelliğini çok daha bariz biçimde ortaya koymakta ve son tahlilde herkesi kaçınılmaz bir yol ayrımına sürüklemektedir.

Bu gerçek ister istemez böyle dönemlerde, komünist hareketin omuzlarına düşen görev ve sorumluluk payını, devrimin kaderi açısından çok daha anlamlı, önemli ve hayati kılmaktadır. Çünkü niteliği gereği ancak komünist hareket, her dönemden olduğu gibi **yenilgi yılları ve zor devrimcilik dönemlerinden** de doğru ve ilkeli dersler çıkarabilir, işçi sınıfına, halka ve devrime ışık tutabilir. Ki, bunun temel şartı da onun **Marksizm-Leninizm** gibi sağlam bir yol gösterici pusulaya (teoriye, bilime) sahip olmasıdır. Burda önemli ve tayinedici olan, bu güçlü ve yenilmez silahın ustalıkla kullanılabilmesidir. Bu yapıldığında, komünist partisinin, üzerine düşen bu zor ve ağır, zor ve ağır olduğu kadar da **şerefli ve yüce** hayati görev ve sorumluluk payını layıkıyla yerine getirebilmesini önleyecek fazla bir engel kalmaz.

Daha açık biçimde ifade etmek gerekirse, biz ülkemiz komünist hareketi olarak, üzerimize düşen bu ağır sorumluluk payını; içinde bulunulan iç ve dış şartların elverişsizliğine, mevcut güç ve imkanlarımızın sınırlılığına, bize karşı dört bir yandan sürdürülmeye devam edilen yoğun saldırılara, bunların doğurduğu sayısız zorluklara, dahası halihazırındaki bir dizi ideolojik, siyasi, örgütsel hata, zaaf ve eksikliklerimize rağmen, mümkün olduğunca bilimsel ve diyalektik bir ciddiyet, ağırbaşlılık ve vakarla yerine getirmeye çalışacak; bu doğrultuda elimizden gelen azami gayreti sarfetmekten bir an için dahi olsa geri kalmayacağız. Çünkü her şeyden önce, bugüne adar geçen süreç içinde, son derece önemli bir zaman dilimini gereği gibi değerlendiremediğimiz, bu süreç içinde üzerimize düşen sorumluluk payını gereği gibi yerine getiremediğimiz, artık çok iyi bilincindeyiz. Dahası bu sorumluluk payının bugün gelinen noktada, gereği gibi yerine getirilip getirememesini; sadece ülkemiz devrimine karşı olan görevlerimiz, geçmişten edindiğimiz tecrübelerden çıkardığımız dersler ışığında, çok daha iyi biçimde yerine getirip getirememesi açısından değil; aynı zamanda ülkemiz komünist hareketinin, kendi kendisine karşı olan görev ve sorumluluklarını gereği gibi yerine getirip getirememesi açısından da, son derece anlamlı ve önemli görüyor, tabir caizse bir ölüm-kalım sorunu olarak değerlendiriyor; bizi yıkımdan, çöküşten ve herhangi bir nitelik dönüşümünden kurtaracak olan asıl gücün burda yattığı gerçeğini de tam bir bilimsel isabetlilikle

saptıyor ve dost-düşman herkese açıkça ilan ediyoruz. Açıkta ki; "**Bugüne dek bütün devrimci partiler, kendilerini beğenmişlikleri, güçlerinin nerede olduğunu göremeyişleri ve eksikliklerini ortaya koymaktan korkmaları yüzünden yıkılıp gitmişlerdir. Ama biz yıkılmayacağız; çünkü, biz eksiklerimizi ortaya koymaktan korkmuyoruz ve onları yenmeyi öğreneceğiz.**" (Lenin)

Ülkemiz devriminin, çocukluk döneminden olgunluğun dönemine geçişin sancılıyla kıvrandığını söyledik. Tartışma götürmez bir gerçektir ki, bu süreç, en özlü ve en anlamlı ifadesini, ülkemiz komünist hareketinin çocukluk döneminden olgunluk dönemine geçişinin sancılarında (çabalarında) ifadesini buluyor. Bu durum, hem komünist bilinç düzeyimizin halihazırdaki **sılgık ve yüzeysellik** çemberini süratle kırmamızı, hem düne kadar gereği gibi görülemeyen bir çok gerçeği, bugün çok daha iyi biçimde görmemizi (ya da en azından bu yöndeki çabalarımızı önemli ölçüde hızlandırmamızı) sağlıyor; hem de gerek ülkemiz gerekse dünya devrimci hareketinin çok daha hızlanan mevcut ayrışma ve saflaşma sürecine, onun kaçınılmaz kıldığı ilkeler arasındaki eskisinden çok daha keskin ve amansız ideolojik-siyasi mücadeleye çok daha canlı, bilinçli ve aktif biçimde katılmamızın olanaklarını hazırlıyor.

Aslında, halihazırda şu ya da bu şekilde yaşamaya devam eden, ama bir çokları, yenilgi yılları ve zor devrimcilik döneminin de hızlandırıcı etkisiyle gözle görülür biçimde, bariz bir **cançekişme** süreci içine giren düzinelere grup ve örgütün **her biri**, bugüne kadar geçen süreç içinde, özellikle de 12 Eylül öncesi kof ve legal gazete ve dergi örgütlenmeleri döneminde, **kendilerini şekillendiren ilkeler** üzerine çok şeyler yazıp söylediler, bir çokları da hala şu ya da bu biçimde yazıp söylemeye devam ediyorlar. Tabii ki kendilerini, belli belirsiz **yenilgi dönemi** uydurmaya çalışarak, ama aynı zamanda da geçmiş pisliklerinin üzerini, "**kör kör parmağın gözüne**" misali, örtmekte geri kalmayarak!

Diğer yandan bugüne kadar geçen süreç içinde, objektif ve subjektif şartların elverdiği ölçülerde, elbetteki biz de belli şeyler söylemeye, yazmaya, ülkemiz komünist hareketi olarak bizi şekillendiren ilkelerimizi savunup derinleştirmeye çalıştık, hala da çalışıyoruz ve bundan sonra da çalışacağız. Fakat, bugün gelinen noktada, şu iki somut gerçeği özellikle vurgulamakta yarar görüyoruz:

Birincisi; geçmiş mirasımıza, tüm olumlu ve olumsuz yönleriyle, tüm günaht ve sevaplarıyla, tüm hata, zaaf ve eksiklikleriyle **bir bütün olarak** sahip çıkıyor; onun esasını oluşturan olumluluklarını bundan sonra da çok daha bilinçli ve kararlı biçimde savunacağımızı; olumsuzluklarının, hata, zaaf ve eksikliklerinin kökünü ise cesaretle ve acımasız

biçimde kurutacağımızı; kısacası kızıl bayrağımız üzerine sürülen lekeleri, yüce bir görev ve sorumluluk duygusuyla kazıyıp atacağımızı dost-düşman herkese bir kez daha en açık biçimde ilan ediyoruz.

İkincisi; ülkemiz komünist hareketi olarak biz, **bizi şekillendiren ilkeler** konusunda, özellikle **İ.Kaypakkaya** yoldaş önderliğindeki kuruluş dönemimiz hariç, bugüne kadar geçen süreç içinde tüm diğer grup ve örgütlere nazaran, kendimizi, her şeye rağmen henüz fazla bir şey yazıp söylemiş olarak kabul etmiyoruz. Açıkta ki, ülkemiz komünist hareketi olarak biz; bugün gelinen noktada, bugüne kadar geçen süreç içinde; çeşitli objektif-subjektif nedenler sonucu maruz kaldığımız önemli zaman kaybını süratle telafi etme; süratle derlenip toparlanma; sosyal partiğin gelişim seyrinin süreç içinde getirip önümüze yığıldığı son derece karmaşık ve çok yönlü sorunlarımıza en iyi şekilde ışık tutma; görevlerimizi layıkıyla yerine getirme; kısacası genel çizgimizi eskisinden çok daha bilinçli ve kararlı biçimde savunma; yaratıcı tarzda hayata uygulama, geliştirme ve derinleştirme sorumluluğu ve zorunluğunun da çok daha bariz biçimde karşı karşıyayız.

Tartışma götürmez bir gerçektir ki, sosyal pratiğin gelişim seyrinin, on yılı aşkın uzun bir birikim sonucu getirip önümüze yığıldığı, gerek kendimiz, gerek ülkemiz devrimi, gerekse uluslararası komünist hareket ve proleter dünya devrimiyle ilgili çok yönlü ve geniş kapsamlı görev ve sorunlar, adeta büyük ve karmaşık bir **çelişkiler yumağı** görünüm ve muhtevasına bürünmüş; ülkemiz komünist hareketi olarak bizim, bugün gelinen noktada, "**ne yapmalı?**" değil (çünkü bunca acı deney ve tecrübeden sonra ve geçmişten-bugüne üzerinde yükseldiğimiz sağlam teorik temelimize rağmen, böyle bir sorunun sorulmaya devam edilmesi; tek kelimeyle "abesle iştigal" olur), ama "**nereden başlamalı?**" sorusunu, cesaretle ve bilinçlice kendi kendimize sormamızı ve bu soruyu mümkün olduğunca doğru bilimsel ve diyalektik tarzda cevaplandırmamızı kaçınılmaz bir zorunluluk haline getirmiştir.

Açıkta ki, bu çok yönlü, geniş kapsamlı ve karmaşık görev ve sorunlar (çelişkiler) yumağının tahliline girişmek, onun içinde barındırdığı yığınla çelişkiyi, zaman ve mekana uygun olarak, objektif-subjektif şartların elverdiği ölçülerde ve süreç içinde belli bir plan-program dahilinde, sağlam bir perspektif doğrultusunda, mümkün olduğunca süratli biçimde sağlam ve kalıcı çözümlere kavuşturabilmek, her şeyden önce; **birincisi**, bu yumağın kendi içinde barındırdığı görev ve sorunların, enine, boyuna ve derinliğine bilincine varılmasını; **ikincisi**, yumağın, içinde bulunulan tarihi an ve kesitteki **düğüm noktasının** bulunulup, çelişkilerinin tahlil ve çözümüne, bu düğüm noktasın-

dan hareketle girişilmesini hayati bir anlam ve öneme haiz kılmaktadır. Çünkü; hem, görev ve sorunların ne olduğunun bilinmesi ve kabul edilmesi, onların en azından yarı yarıya **çözülmesi** demektir; hem de, bir kere çelişkiler yumağının düğüm noktası bulunulup, çelişkilerin tahlil ve çözümüne buradan hareketle girişildiğinden, gerisi çorap söküğü gibi kendiliğinden gelir. Aksi taktirde tüm yumağın adeta çorbaya çevrilmesi ve içinden çıkılmaz hale getirilmesi kaçınılmazdır.

Aslında bu somut gerçek, bilinçli ve örgütlü devrimci ve komünist faaliyet açısından, başarı ve zaferler kadar, başarısızlık ve yenilgilerin de anahtarını içinde taşıyan, ve **önderlik sanatının** ABC'si olan, vazgeçilmez bir ilke sorudur. Dahası, özellikle de kendiliğindenciliğin —ki, ülkemiz devriminin bugün gelinen noktada içine düştüğü teorik ve pratik çıkmazda tayinedici rolü bulunan bu illet, alabildiğine derin ve yüksek bir komünist bilinç ve örgütlülükle yok edilmedikçe, devrimimizin zaferi hayaldir—, günübürlükçülüğün ve her türden el yordamı kör gidişatin yarattığı, ya da yaratacağı çelişkilerin panzehiri durumundadır. Besbelli ki, bu ilkeye gereği gibi sadık kalınmamasının körüklediği bariz toptancılığın ve aceleciliğin (çocukluk dönemi hastalıklarının), ülkemiz devrimci ve komünist hareketine verdiği önemli zararlar asla es geçilemez.

"*Elle kavrandığı taktirde bütün zincirin tutulmasına ve stratejik başarının koşullarının hazırlanmasına olanak veren halkanın, her belirli anda, süreçler zincirinin hangi halkası olduğunu bulabilmek.*

"*Burada önemli olan, partinin önündeki ödevler arasında acil olan ödevi, çözümü merkezi noktayı oluşturan, ve yerine getirilmesi hemen çözümü gerektiren öbür ödevlerin başarıyla çözümünü sağlayan ödevi ayırıp ele almaktır...*

"*Genel olarak devrimci ve sosyalizm yandaşı ya da komünist olmak yetmez — diyor Lenin—, ... Her belirli anda, bütün zinciri tutmak için kavranması gereken halkayı bütün gücüyle kavramayı ve ikinci halkaya geçişi sağlamca hazırlamayı bilmelidir...*" (Stalin, Leninizmin İlkeleri, Syf: 93-94)

"*Belli bir yerde aynı anda birden fazla esas görev olamaz. Aynı anda ancak ikinci ya da üçüncü derece önem taşıyan diğer görevlerle tamamlanan tek bir esas görev olabilir... Belli bir yerdeki tarihi şartların ve mevcut durumun ışığında, durumu bir bütün olarak dikkate almak ve buna uygun plan yapmak, her dönem için çalışmaların ağırlık merkezini ve sırasını doğru bir şekilde tesbit etmek, sonra da bu tesbiti kararlılıkla uygulamak ve kesin sonuçlara ulaşılmasını sağlamak önderlik sanatının bir parçasıdır.*" (M. Zedung, S. Eserler, Cilt III. Syf: 133)

Saniyoruz ki, yukarıya yaptığımız bu alıntılar, sorunun taşıdığı **merkezli ve hayati** anlam ve önemi çok daha bariz biçimde ortaya koymaktadır.

O halde, bu perspektif doğrultusunda

da kendisine yaklaşmamız ve önümüze koyduğu çok yönlü ve karmaşık görevleri belli bir plan-program doğrultusunda ele almamız, tahlil ve çözümlerine girişmemiz; gereken çelişkiler yumağının (ya da görevler zincirinin) ağırlık merkezini, odak noktasını, öncelikle kavranması gereken temel halkasını, ya da merkezi görevini oluşturan dolayısıyla "bütün zinciri" tutmamıza ve "stratejik başarı" mızın "koşullarını" hazırlamamıza olanak verecek olan **temel halka**, ya da **merkezi görev** hangisidir?

Ya da bir başka deyişle bugün gelinen noktada, halihazırda, ülkemiz devriminin özellikle de **teorik yönünün** bariz biçimde tıkanmış olmasının, dolayısıyla ülkemiz devrimci ve komünist hareketinin, hem teorisiyle, hem de pratiğiyle önemli ölçüde hayatın gerisinde kalma durumuna düşmesinin en önemli ve tayinedici **etkeni** nedir?

Ülkemizde objektif şartların devrime oldukça elverişli olmayışı mı, ülkemizde hiç de küçümsenmemesi gereken devrimci bir potansiyelin bulunmaması mı, yoksa faşist Türk devletinin her şey "kadir" oluşu mu?

Kuşkusuz ki, bu bariz genel tıkanıklığın nedenleri, alabildiğine geniş kapsamlı ve çok yönlüdür. Ve bu durum tek başına sadece ne şu ne de bu gerekçe ileri sürülerek sağlıklı, bilimsel ve diyalektik tarzda izah edilemez. Kısacası sorun, ya da çelişkiler yumağı, iç-dış, ulusal-uluslararası, evrensel-özümlü, parçabütün, esas-tali yönleriyle, bugünü-geçmiş ve geleceğiyle birlikte ve kopmaz bir diyalektik bütünlük içinde ele alınıp irdelenmek zorundadır. Aksi taktirde "havanda su dövülmeye" devam edilmekten öteye geçilemez ve dönülüp dölaşılıp gelinecek yer, yine aynı olur!

Hiç şüphesiz ki, bugüne kadar yaşanan devrimci mücadele süreci; ülkemiz devrimci ve komünist hareketine, tüm olumlu ve olumsuz yönleriyle birlikte belli bir diyalektik bütünlük içinde kazandırdığı zengin deney ve tecrübenin yanı sıra, ülkemiz devriminin, herkesçe tartışılmasız biçimde kabul edilmesi gereken bir dizi temel gerçeğini de açıklıkla ortaya çıkarmış ve doğrulamıştır. Şöyle bir dönülüp geriye doğru bakıldığında, sosyal pratiğin gelişim seyirinin, ülkemiz devriminin önüne koyduğu, çok yönlü ve geniş kapsamlı teorik ve pratik görev ve sorunların, özellikle de **proletarya partisi inşası, silahlı mücadele ve birlik cephe** sorunları üzerinde yoğunlaştığı, ya da bu sorunlardan kaynaklandığı rahatlıkla görülebilir. Gerçekten de bu sorunlar, devrimimizin başlıca **üç temel sorundur** ve geçmişte olduğu gibi, bugün ve gelecekte de ideolojik, siyasi ve örgütsel mücadele, özellikle de bu üç temel sorunda yoğunlaşarak ve keskinleşerek devam edecektir.

Aslında bizim, aynı zamanda **partimizin şekillenmesinde** de hayati bir rol oynayan bu konulardaki tezlerimiz, **İ. Kaypakaya** yoldaş tarafından, daha

partimizin kuruluş aşamasında, ta 1972'lerde, son derece bilimsel bir tarzda açıklıkla formüle edilmiştir:

"*Bugün ülkemizde komünist devrimcilerin esas görevi (abç), silahlı mücadele içinde (—ki, silahlı mücadele sadece silah patlatmaktan ibaret değildir —nb) halkın üç silahını inşa etmektir.*

"*Subjektivizmden, revizyonizmden ve dogmatizmden arınmış, kitlelerle kaynaşmış, teoriyle pratiği birleştiren, özleştirilmediği metodunu uygulayan çelik disiplinli bir komünist partisi; böyle bir partinin önderliğinde halk silahlı kuvvetleri; yine böyle bir partinin önderliğinde halkın birlik cephesi. İşte düşmanı yenmede kullanacağımız halkın üç silahı bunlardır.*" (S. Yazılar, Syf: 444)

"*Örgütlenmede parti örgütlenmesi esas (abç), diğer örgütlenmeler talidir.*

"*Diğer örgütlenmeler içinde silahlı mücadele örgütleri esastır.*

"*Kendi kuvvetlerimize dayanmak esas, müttefihlere dayanmak talidir.*" (age, Syf: 303)

Bu ML ilke ve tezlerin ışığında soruna yaklaştığımızda, bugün gelinen noktada da, devrimci mücadelenin önümüze koyduğu tüm görevlerin odağında, bu **üç temel sorunum**, özellikle de **parti inşası sorununu** (ideolojik, siyasi, örgütsel bütünlüğü içinde); yer almaya devam ettiğini rahatlıkla görebiliriz. Gerçekten de **parti inşası sorunu**, öncelikle silahlı mücadele ve birlik cephe sorunları olmak üzere, tüm diğer ideolojik, siyasi, örgütsel, kısacası tüm teorik ve pratik sorunlar üzerinde **tayinedici** rol oynayan, mevcut çelişkiler yumağının **düğüm noktasını, ağırlık merkezini**, çok yönlü ve geniş kapsamlı görevler zincirinin **temel halkasını** oluşturan **merkezi sorun** ya da **görev olma** durum ve konumunu bütün aciliyetiyle devam ettirmektedir. Açık ki, bu merkezi halkanın taşıdığı hayati anlam ve önem gereği gibi bilince çıkarılıp, kendisine dört elle ve sıkı sıkıya sarılmadıkça, tüm diğer görev ve sorunların gereği gibi yerine getirilebilmesi ve çözülebilmesi asla mümkün olamaz. Dahası bu, bugün ve geçmişte olduğu gibi, gelecekte de genel olarak böyle olacaktır, böyle olmak zorundadır.

O halde, bugün gelinen noktada **ned**en bu gerçeği çok daha açık ve çarpıcı biçimde ortaya koyma ve özellikle vurgulama ihtiyacı duyuyoruz?

Diğer şeylerin yanı sıra: **Birincisi**, tüm diğer sorunların olduğu gibi, silahlı mücadele ve birlik cephe sorunlarının da **odak noktasını** oluşturan bu temel halka konusundaki bilimsel tezlerimizi, bugüne kadar geçen süreç içinde gereği gibi savunup, geliştirip, derinleştirmedikimiz, dolayısıyla şu ya da bu objektif ve subjektif, iç ve dış nedenlerden, en önemlisi de bilinç düzeyimizin genel sığlık ve yüzeyselliğinden dolayı, içine düşmekten kendimizi kurtarmadığımız çeşitli ideolojik, siyasi, örgütsel hata, zaaf ve eksikliklerimizin kökünü, hala gereği gibi kurutama-

duğumuz, kısacası **İ.Kaypak**kaya yoldaşın esas görev olarak önümüze koyduğu ve önemini üzerine basa basa vurguladığı **halkımızın üç silahını** (özellikle de **partiyi**) inşa etme konusunda kayda değer bir mesafe katedemediğimiz; **ikincisi**, öncelikle bu üç temel konudaki, özellikle de parti inşası konusundaki hata, zaaf ve eksikliğimizin, tayinedici subjektif faktörü oluşturarak, partimizi sürüklediği yenilgi döneminin, saflarımızda yarattığı düzen bozukluğunu ve kargaşalığı süratle giderme, bu dönemde ugradığımız büyük potansiyel kaybını bir an önce telafi etme, aldığımız yaraları bir an önce ve ihtimamla sarma, eldeki sınırlı güç ve imkanlarımızı titizlikle koruma ve pekiştirme, halihazırda elde tutmaya devam ettiğimiz mevzileri mümkün olduğunca tahkim etme, süreç içinde mümkün olduğunca bilinçli ve örgütlü bir tarzda derlenip toparlanma, giderek güçlerimizi elekten geçirerek yeniden kalıba döküp mevzilendirebileceğimiz mümkün olan en ileri **ideolojik, siyasi, örgütsel noktaya** sıçrama, dolayısıyla önemli ölçüde sarsılan komünist irade ve eylembirliğimizi çok daha güçlü biçimde yeniden tesis ederek, sınıf mücadelesinin engin denizine bütün gücüyle atılma doğrultusundaki görevlerimizi, içinde bulunulan taktiksel evrede, genel stratejik başarımıza en iyi şekilde hizmet edecek tarzda yerine getirebilmemiz, öncelikle de **parti inşası** sorununa çok daha özel bir **ağırlık** vermemizi, proletaryanın sınıf mücadelesi taktiklerinin **odasına** bu sorunu, çok daha bilinçlice ve örgütlüce oturtmamızı gerektirdiği için.

Parti inşası konusunda, içinde bulunulan objektif-subjektif şartlara ve taktik evreye uygun olarak önümüze koyduğumuz bu görev **İ.Kaypak**kaya yoldaşın "*parti silahlı mücadele içinde inşa edilmelidir*" tesbitiyle çelişir mi? Elbette ki hayır. Tam tersine, içinde bulunulan somut şartlarda, hem partinin, önündeki diğer görevleri layıkıyla yerine getirmesine, hem de bugüne kadar kayda değer bir başarı sağlayamadığımız silahlı mücadeleyi çok daha ileri ve yaygın bir aşamaya ulaştırmasına ve bugüne kadar edinilen deney ve tecrübelerin ışığında ona çok daha başarıyla kumanda etmesine en iyi şekilde hizmet edecek taktik **görev**, onun; demokratik-merkeziyetçilik ilkesi temelinde, yaralarını ihtimamla sarması, süratle derlenip toparlanması ve kendisini militan bir yapıya kavuşturması taktik görevidir. Ki bu da, parti inşası genel görevinde, bugün için bu taktik göreve özel bir ağırlık verilmesini ve bu görevin gereklerinin süratle ve layıkıyla yerine getirilmesini gerektirir. Ayrıca bizim, parti inşasının, ideolojik, siyasi, örgütsel görevleriyle, bütün bunların hizmet ettiği diğer pratik görevlerimizi karşı karşıya koymak gibi bir anlayışımız yoktur. Silahlı mücadele demek, araçtan başka birşey olmayan

silahların partiyi inşa etmesi demek değildir. Bu, partinin, siyasi amaçlarını gerçekleştirmek doğrultusunda, siyasetin başka araçlarla (savaşla) devamı demek olan silahlı mücadeleye kumanda etmesi, bu mücadele biçimi esas olduğu sürece de, bizzat silahlı mücadelenin seyri içinde ideolojik, siyasi, örgütsel inşasının sürdürülmesi demektir. Açık ki bu süreç içinde, ideolojik, siyasi, örgütsel inşasının, devrimin gelişim seyrine bağlı olarak önüne koyduğu ve hatta şu ya da bu açıdan özel önem ve ağırlık kazanabilecek olan görevlerini yerine getirmesini bilmeyen bir partinin, silahlı mücadeleye kumanda etmesi ve onu sürdürmesi de elbetteki mümkün olamaz.

Tartışma götürmez bir gerçektir ki, eğer içinde bulunulan dönemin özgül şartları gereği gibi kavranmaz, bu dönemin mümkün olduğunca bilimsel, diyalektik ve objektif şartlara uygun bir tahlili yapılmaz, bu dönemin çok daha ağırlıklı biçimde önümüze koyduğu ideolojik, siyasi, örgütsel görevlere sıkı sıkıya sarılmıyız, tüm olumsuzluklara ve elverişsizliklere rağmen hayali değil ama gerçek sorunların üzerine üzerine gidilmezse; tüm söylenenlere ve yapılanlara rağmen, hem stratejik başarımızın koşullarının hazırlanmasına fazla bir katkıda bulunulmamış olunur, hem de bulunulan noktadan çok daha geri pozisyonlara düşülmesi, dolayısıyla son derece önemli bir zaman ve güç kaybına uğranılması kaçınılmaz hale gelir. Ki, bunun da akıllı ve ML bir politikayla uzaktan yakından en küçük bir ilişkisi dahi olamaz.

Devam edersek ve sorunun **özüne** doğru inerek, tartışma götürmez bir gerçektir ki, tüm toplumsal süreç ve sorunlar gibi, alabildiğine **canlı ve hareketli bir toplumsal organizmayı** ifade eden **parti** ve **inşası** süreç ve sorunları da; mekanik, basit, tekdüze değil, son derece karmaşık ve girift bir görünüm ve muhtevaya sahiptir. Dolayısıyla parti ve inşası sorun ve süreci, tüm devrim sorun ve sürecinin odak noktasını, ağırlık merkezini, temel hal-kasını oluşturmasına rağmen, aslında bizzat kendisi de başlı başına geniş ve çok yönlü bir çelişkiler yumağı olma durumundadır. Bu nedenle biz, tüm diğer görev ve sorunların olduğu gibi, parti ve inşası sorununun da çok daha derinlerine inme, onun oluşturduğu çelişkiler yumağının da **düğüm noktasını** bulma, dahası, hem parti ve inşası halkası, hem de devrimimizin tüm diğer halkalarıyla ilgili karmaşık ve çok yönlü görev ve sorunlarımızın tahliline ve çözümüne, öncelikle de bu ilk ve tayin edici **düğüm** noktasından hareketle başlama zorunluluğuyla da karşı karşıyayız. Ki, devrimimizin tüm diğer sorunları üzerinde olduğu gibi bizzat parti ve inşası sorunları üzerinde de belirleyici bir rol oynayan bu ilk, vazgeçilemez, **düğüm**, merkezi ya da anahtar sorun; partimizin, gelişip güçlenmesi-

nin en önemli ve temel halkalarından birisi olarak kavradığı ve bu alanlardaki eksikliklerimizi süratle gidermeyi önümüzdeki dönemin başlıca görevlerinden birisi olarak, bugüne kadar olduğundan çok daha bilinçlice önüne koyduğu **merkezi önderlik** sorununun başka bir şey değildir.

Gerçekten de, sosyal pratiğin gelişim seyrinin, on yılları bulan uzun bir birikim sonucu getirip önümüze koyduğu, alabildiğine çok yönlü ve geniş kapsamlı görev ve sorunlara şöyle bir yakından baktığımızda ve onların özüne doğru indiğimizde, bütün görev ve sorunlarına, son tahlilde, dolaylı ya da dolaysız biçimde, **gelip; yüksek bir teorik kavrayışa ve derin bir kültürel birikime sahip, deneyimli, tecrübeli, sınınamış, ML ilkeleri savunmada alabildiğine kararlı, onları hayata uygulamada ise alabildiğine esnek ve insiyatifli, kalıcılığı ve sürekliliği sağlanmış, sağlam ve güçlü bir komünist merkezi önderlik çekirdeğinin yaratılması, daha da özlü ifadesiyle M.Suphi ve İ.Kaypak-kaya gibi gerçek komünist önderlere sahip olunması sorununa dayandığını rahatlıkla görebiliriz.**

Çünkü böylesine güçlü, sağlam, kalıcı ve sürekli bir merkezi önderlik çekirdeğine sahip olunmadıkça, hem komünist partisinin inşası görevlerinin başarıyla yerine getirilmesi, hem komünist partisinin kendi kendisine önderlik ederek alabildiğine gelişip güçlenmesi, hem geniş kitlelere başarıyla önderlik etmesi, onları devrimin görevleri doğrultusunda başarıyla seferber etmesi, hem de bu süreç içinde önüne çıkan, gerek kendisiyle gerekse kitlelerle ilgili tüm görev ve sorunları başarıyla çözmesi ve yerine getirmesi asla mümkün olamaz. Ki; sınıf mücadelesinin ve komünist partisi inşası sorununun alfabesi olan bu gerçek, evrensel bir gerçekliğe sahiptir ve istisnasız tüm komünist örgütlenmeler açısından aynı haylatı önemi taşır.

"**Önderlik** —diyor Lenin yoldaş— her ortak eylem için gereklidir, fakat hepsinden öte, dünya tarihinin bu en büyük savaşında vazgeçilmezdir. Komünist partinin örgütlenmesi, proletarya devriminde komünist önderliğin örgütlenmesidir.

"*İyi bir önder olabilmesi için, partinin kendisinin iyi bir önderliği olmalıdır. Buna bağlı olarak, örgütsel çalışmamızın esas görevi proleter devrimci hareketin önderliği için, yetenekli yönetici organlara sahip verimli komünist partiler eğitmek, örgütlemek ve yetiştirmektir.*" (Komünist Partisinin Örgütlenmesi ve Yapısı, Syf: 6-7)

Elbette ki bütün bunlar hiç bilinmeyen, ya da yeni keşfedilen gerçekler değildir. Bu konudaki temel eksikliğimiz, merkezi önderlik sorununun, tüm diğer sorunların tahlil ve çözümüne, tüm diğer sorunların taşıdığı merkezi anlam ve önemin, özellikle de **İ.Kaypak**kaya yoldaş sonrası

Devamı sf: 17'de

BELGE

Faşist Türk Devleti Cinayetlerini Gizleyemeyecektir!

HASAN HAKKI ERDOĞAN YOLDAŞIN KATİLLERİNİ MUTLAKA BULACAĞIZ VE HESAP SORACAĞIZ!

Ülkemizin en büyük, en örgütlü, en kanlı ve en barbar katil ve canisi faşist Türk devletidir. Bu resmi ve tescilli caninin halkımıza karşı işlediği cinayetlerin, katliamların haddi hesabı yoktur.

Kendi sömürücü, baskıcı ve zorba karakterine uygun olarak, bugüne kadar geçen süre içinde, bir yandan binlerce, onbinlerce emekçi halkımızı; işçiyi, köylüyü, genci, memuru, yurtseveri, devrimciyi, demokrati, komünisti; arama-taramalarda, operasyonlarda, tatbikatlarda, zindanlarda, işkence tezgahlarında, idam sehpalarında, isyan bastırma hareketlerinde, "örfi idare", "sıkıyönetim", "olağanüstü hal" dönemlerinde, ya da "normal" durumlarda katletmekten geri kalmayan bu elikanlı profesyonel katil; diğer yandan bütün bu cinayet ve katliamlarını titizlikle gizlemek ve kanlı yüzünü maskelemek için de, elinden gelen her türlü yalan, demagoji ve sahtekarlıklara başvurmaya çalışmaktan da geri kalmamıştır.

Bütün bu faaliyetlerini bugün de aynı yol ve yöntemlerle sürdüren faşist Türk devleti, özellikle de kendisine karşı ölümcül tehlike olarak gördüğü ülkemiz komünist hareketine ve ele geçirdiği tek tek komünist savaşçılara karşı, çok daha gözü dönmüş ve azgın

biçimde icra-i sanat eylemektedir.

Sözümüne "kanun-kitap", "mahkeme-yargı" dan dem vuran faşist Türk devleti, sıra kendi işlediği sayısız cinayetlere katliamlara gelince, adeta "dut yutmuş bülbüle" dönmekte, ya domuzuna bir suskunluk içine girerek, ya da sahte evraklar, sahte "senaryo"lar düzenleyerek, bu cinayet ve katliamlarının sorumluluğundan sıyrılmaya, kurtulmaya çalışmakta, veya sıyrılmayı kurtulabileceğini sanmaktadır.

Örneğin o, M.Suphi ve ondört yoldaşının Karadenizin karanlık sularında hunharca boğdurularak katledilmesi olayında böyle davranmış, bu katliamın sorumluluğunun açığa çıkarılması doğrultusunda en küçük bir çaba harcamamış, tam tersine bu kanlı cinayetin üzerini örtmek için elinden gelen her türlü yola başvurmuştur. Çünkü bu cinayeti bizzat kendisi işlemiştir.

Keza aynı durum, partimizin kurucu önderi İ.Kaypakaya yoldaşın 12 Mart faşizmi döneminde, yine Partimiz Genel Sekreteri Süleyman Cihan yoldaşın 12 Eylül faşizmi döneminde işkence tezgahlarında hunharca katli ve daha bir dizi resmi devlet cinayeti açısından da geçerlidir.

Faşist Türk devletinin bu resmi cinayetlerinin en son ve çarpıcı örnekle-

rinden birisi ise, Hasan Hakkı Erdoğan yoldaşımızın katli olayıdır.

18 Eylül 1984 tarihinde, İstanbul'da partimize yönelik olarak başlatılan saldırı ve operasyonlar sırasında, kara rejimin kolluk kuvvetlerince (özel eğitilmiş cinayet mangalarıncı) ele geçirilen H.H.Erdoğan yoldaş; iki haftaya yakın bir süre en ağır ve vahşi işkencelere uğratılmış, işkence zoruyla parti sırlarını itirafa, partiye, halka ve devrime ihanete zorlanmış, ancak bunda en küçük bir başarı dahi sağlanamayınca, sonuçta hunharca katledilmiştir. Böylece faşist Türk devleti, ülkemizin yiğit bir komünist savaşçısını daha katlederek, cinayetlerine yeni bir

Devamı sf: 15'de

STANBUL İLİDİYESİ
İL İÇİŞİ BAKANLIĞI
Sayı 1

23 EKİM 1984

23 EKİM 1984 tarihinde ...
fat eden ve ...
verilen ...
Hasan Hakkı Erdoğan ...
230, 232 maddeleri gereği tahsis edilmiş olan ...
özellikle ...
nazında mahsur olduğunu bildirir belgedir.

www.ikk-online.net

T. C.
SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM
BAKANLIĞI

ÖLÜM İZİN KAĞIDI

Ölüm Kağıdı No: 2079

I - Veri kayıtları:
İSTANBUL
II - FATİS

III - Ölümün:
Adı: HASAN HAKKI
Soyadı: Erdoğan
Baba Adı: Hakkı
Anne Adı: Fatma
Yaşı: 32
Cinsiyet: Erkek
Evlilik Durumu: Evli
Evlilik Tarihi: 1952

IV - Ölümün sebebi (veya diğer hastalığı):
Kalp krizi

V - Ölümün sebebi (veya diğer hastalığı):
Adı: 1079 996
Soyadı: Erdoğan

Yüksek il, ilçe ve köy nüfus idareleri tarafından onaylanmıştır.

Baştarafı sf: 14'de

cinayet eklemiş, profesyonel, eli kanlı ve tescilli katil olma kimliğini bir kez daha en açık biçimde belgelemiştir.

Bu barbar cinayeti kılı kıpırdamadan işleyen, halkımızın ve ülkemizin gerçek kurtuluşu uğruna canbedeli bir mücadeleye girişmekten ve bu uğurda seve seve ölümü kucaklamaktan başka herhangi bir "suçu" bulunmayan **H.H.Erdoğan** yoldaşımızı, hunharca katleden faşist Türk devleti; işkence tezgahlarında çözülen, partiyeye, halka ve devrime karşı açık ihanet içine girenlerin itiraflarını; uşak basınında, radyo-televizyonunda çarşaf çarşaf yayınlattırıp, halkımızın moralini bozma, partimize olan sempati ve güvenini yıkma doğrultusunda bütün gücünü kullanmaya çalışırken; ser verip sır vermeyen, partimize, halkımıza ve devrimimize asla ihanet etmeyen **H.H.Erdoğan** yoldaşımızın bu şerefli ve yüce ölüm olayını, halkımıza ve kamuoyuna yansıtılmaktan titizlikle kaçınmış; bir komünisti daha katletmiş olma "başarısını" reklam edememiş ve karşı-propaganda aracı haline getirememiştir. Nitekim İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca, 1984 Ekim ayı içinde, partimizin 10'a yakın taraftarının ele geçirildiği haberi "başarı sevinci" içinde kamuoyuna duyurulurken, **H.H.Erdoğan** yoldaşımızın işkence tezgahlarında hunharca katledilmesi olayından bir tek kelimeyle olsa dahi bahsedilmemiş, olayın kamuoyuna yansıtılması engellenmiş, faşist Türk devletinin bu resmi cinayeti halkımızdan ve kamuoyundan gizlenilmeye çalışılmıştır. Faşist Türk devleti aynı doğrultudaki çabalarını sürdürmüş, yoldaşımızın cenazesini sıkı güvenlik tedbirleri altında gömdürerek, yoldaşımızın köyünde ve çevresinde yoğun bir terör havası estirerek, cinayetinin açığa çıkmasını ve halk arasında yayılmasını engelmeye çalışmıştır. O bu zorbalığını ve barbarlığını, yoldaşımızın ölüm nedeninin "ölü nakil belgesi"ne yazılmasını engelleme noktasına kadar vardırırmıştır.

Nitekim yukarıda örneklerini yayınladığımız, yoldaşımız **H.H.Erdoğan**'ın ölümüyle ilgili "**Ölü Nakil Belgesi**" ve "**Gömme İzin Kağıdı**"nda, ölüm nedeni olarak "tektik edilecek neden neticesi vefat" etme gösterilecek kadar gülünçleşilmesi, faşist Türk devletinin işlediği bu kanlı ve barbar cinayetini gizleme çabalarını en açık biçimde belgelemektedir. Belgenin altında "Dr.Ayşe Dersimli" imzası vardır ve bir doktor gömme iznini verdiği bir cenazenin ölüm nedenini teşhis edemeyecek kadar aptal ve zır cahil olamaz. Açıktır ki, faşist Türk devletinin cinayet sorumlularınca, belgelere ölümün gerçek nedeninin yazılması engellenmiştir. Kaldı ki, gömülen bir cenazenin "ölüm nedeninin tektik edileceği"ni söylenmesi dahi başlıbaşına bir saçmalaktır ve alenen işi geçiştirmekten

başka bir anlama gelmemektedir. Peki gömülen bir cenazenin ölüm nedeni, ne zaman ve nasıl "tektik edilecek"tir! Ceset çürüyüp toprağa karıştıktan sonra mı? Görüldüğü gibi, faşist Türk devletinin bu cinayetinde de mızrak çuvala sığmamaktadır. Minareyi çalan kılıfını hazırlar misali, bugüne kadar işlediği bir çok cinayetlerini uyduruk senaryolarla ya da göstermelik "yargılamalar"la örtmeye, ya da gerekçelendirmeye çalışan faşist Türk devleti, bu kez çaldığı minareye herhangi bir kılıf uyduramamış, **H.H.Erdoğan** yoldaşın katline sahte bir "gerekçe" dahi uyduramayacak kadar acizlenmiş, alenen suçüstü yakalanmış ve tescilli katil kimliğini bir kez daha ortaya koymuştur.

H.H.Erdoğan yoldaş, tıpkı **ser verip sır vermeyen** komünist önderler **İ.Kaypakkaya**, **S.Cihan** ve daha bir çok komünist savaşçı gibi faşist Türk devleti tarafından, işkence tezgahlarında bilinçli ve planlı olarak katledilmiştir. Faşist Türk devletinin hiç bir çabası, yalan, demagoji ve sahtekarlığı bu gerçeği asla karartamaz!

Partimiz, faşist Türk devletinin da-

ha sayısız cinayetleri gibi bu cinayetini de mutlaka açığa çıkaracak, **H.H.Erdoğan** yoldaşın katillerine layık oldukları cezayı mutlaka verecek ve tüm cinayetlerinin, katliamlarının hesabını kompador patron-ağa devletinden mutlaka soracaktır!

İçinde bulunulan yenilgi yılları ve zor devrimcilik döneminde, hiç bir zorluk ve engelden yılmayarak, halk demokrasisi, bağımsızlık, sosyalizm ve yüce komünizm davası uğruna savaşını aralıksız sürdüren, işkence tezgahlarındaki örnek komünist tavrıyla, faşist Türk devletine olduğu gibi, aynı zamanda her türden teslimiyete, döneklige ve ihanete de ağır bir darbe indiren **H.H.Erdoğan** yoldaşın katledilmesi cinayetini bütün gücümüzle teşhir ve protesto edelim! Faşist Türk devletinin komünist savaşçıları ve devrim savaşçıları meydanı boşbulmuşçasına katletmesine, cinayetlerine yeni yeni cinayetler eklemesine fırsat veremeyelim!

—HASAN HAKKI ERDOĞAN YOLDAŞ ÖLÜMSÜZDÜR!

Partimizin Yiğit Savaşçısı Doğan Erdem'i Kaybettik!

Partimizin yiğit bir neferini, ordumuz TIKKO nun yılmaz bir halk savaşçısını ve gerilla komutanını daha, Kasım 1984'de kaybettik.

Partinin kendilerine verdiği bir görevi yerine getirmek üzere, bir başka yoldaşla birlikte, doğa şartlarının bir dizi zorluk ve tehlikelerle dolu olduğu Munzur dağlarından, yaya olarak, Erzincan'dan Tunceli'ye geçen kopan çığın altında kalan **Doğan Erdem** yoldaş, yanındaki diğer yoldaşın tüm çabalarına rağmen kurtarılamadı, yaralı haldeyken, kan kaybı sonucu donarak hayatını kaybetti.

Erzincan/Tercan doğumlu olan **Doğan** yoldaş, bundan bir süre önce Libya'da işçi olarak çalışıyordu. Libya'da bulunduğu dönem boyunca partimizin her türlü faaliyetlerine aktif olarak katılan **Doğan** yoldaş, daha sonra, bir süre için partimizin önderliğinde askeri eğitim gördükten sonra, 1983 yılında, örgütlü faaliyetlerini ülke içinde sürdürmek için Türkiye'ye döndü. 1. nolu gerilla bölgesinde görev aldı, parti faaliyetlerine aktif olarak katıldı. Üzerine aldığı görevleri başarıyla yerine getirdi. Yeni yeni görevler üstlenmeye çalıştı.

Partimizin bir ileri sempatiçanı komnumunda bulunan **Doğan** yoldaş, alçak gönüllü, fedakar, neşeli, kitlelerle olumlu, yakın ve sıcak ilişkiler içine giren, komünizm davasına ve partiyeye

bağlılığıyla partimiz saflarında, çevresinde ve kitleler içinde sevilen bir savaşçımızdı. O teslimiyetin, yılgınlığın, dönekliliğin ihanetin kol gezdiği bir ortamda, kendi şahsi menfaatlerini bir yana itmesini bilmiş, önüne çıkan bir dizi zorlukları başarıyla aldederek, sınıf mücadelesine aktif olarak katılmaktan geri kalmamış, hayatını kaybettiği ana kadar bu mücadelesini kesintiye uğratmadan sürdürmüştür.

Evli ve 2 çocuk babası olan **Doğan Erdem** yoldaş, bir dizi ağır ailevi sorunlarına rağmen, bu yöndeki zorlukları da başarıyla aşmasını bilmiş, örnek bir tavır içine girmiştir.

Faşizmin tüm ağır baskı, operasyon, arama-tarama ve takibatlarına rağmen, en küçük bir yılgınlık ve gevşeklik göstermeyen partinin halkın ve devrimin menfaatlerini tereddütsüz biçimde savunmaya devam eden, bu uğurda elinden gelen tüm gayreti, fedakarlığı gösteren **Doğan** yoldaş, içinde bulunulan zor dönemde, partimiz açısından büyük bir kayıp olmuş saflarımızda yeri kolay kolay doldurulamaz önemli bir boşluk bırakmıştır. Acımız derin, kinimiz büyüktür. Anısı ve erdemleri mücadelemizde yaşayacaktır!

—DOĞAN ERDEM YOLDAŞ ÖLÜMSÜZDÜR!

ŞUBAT AYI ŞEHİTLERİNİ ANIYORUZ!

Selehattin Doğan

Faşist Türk polisiyle, 5 Ocak 1978 İstanbul-Bahçelievler'de kendisini korumak amacıyla girişmek zorunda kaldığı silahlı çatışmada yaralı olarak düşmanın eline geçmiş, Ser Verip Sır Vermediği faşizmin işkence tezgahlarında, 2 Şubat 1978 günü hunharca katledilmiştir!

Yunus Koç

2 Şubat 1979 günü Kars-Ardahan'ın Ölçek köyünü basan jandarma kuvvetleri tarafından taranarak hunharca katledildi.

ANILARI MÜCADELEMİZDE YAŞAYACAKTIR!

Faşist DGM'ler İşbaşında

Bir yandan, doğrudan Sıkıyönetim Komutanlıklarının ve Genel Kurmayın emri altında olan faşist Sıkıyönetim Mahkemeleri, davalarını peş peşe sürdürüp, her gün onlarca, yüzlerce yeni yeni ağır hapis, idam vs. "karar"ları alırken; diğer yandan faşist cunta tarafından, geçmişin "İstiklal Mahkemeleri'nin, "Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin, Ecevit'in teorisyenliğini yaptığı "İhtisas Mahkemeleri'nin doğrudan devamı olarak yeniden kanunlaştırılıp faaliyete sokulan yeni "Devlet Güvenlik Mahkemeleri", süreç içinde Sıkıyönetim Mahkemeleri'nin yerini alma, geçmişte olduğu gibi yeni yeni ağır hapis, sürgün "karar"ları alma, yeni yeni "kalemler kırma" doğrultusunda adım adım ilerliyor.

Bunun en son örneklerinden birisi de, önemli ölçüde çarpıtılarak uşak basına da yansıyan, üzerinde "Cezaevleri Düzeltilsin, Ölümlerine Son" sloganı yazılı bir çelengi, 19 Mayıs 1984 günü İstanbul/Taksim Anıtına koyan, çoğunluğu mahkûm ve tutuklu ana ve akrabası olan 10 kadınla ilgili davadır..

Faşist DGM savcısı tarafından "Toplantı ve Gösteri Yasası"na aykırı hareket etmekle suçlanarak, haklarında 3 yıla kadar hapis cezası istenen, aralarında çelengi yapan çiçekçi kadının da yer aldığı, bu 10 emekçi kadınıla ilgili dava, aslında oldukça anlamlı ve düşündürücü bir özelliğe sa-

Faşist Türk Devletinin Karanlıkla Kalmış Suç ve Cinayetlerini Tek Tek Açığa Çıkaralım!

ALİ SAĞCAN YOLDAŞ MÜCADELEMİZDE YAŞAYACAKTIR!

Başlıca mesleği yeminli emperyalizm uşaklığı ve azılı halk düşmanlığı olan faşist Türk devleti, bugüne kadar geçen süreç içerisinde aralıksız biçimde icra-i sanat eylemiş, her geçen günle birlikte saldırılarına yeni saldırılar, katliamlarına yeni katliamlar, suçlarına yeni suçlar, cinayetlerine yeni cinayetler eklemekten geri kalmamıştır.

Her ne kadar, gerek ülkemiz devrimci hareketi, gerekse partimiz tarafından, faşist Türk devletinin bütün bu çok yönlü ve azgın saldırılarına açığa çıkarılıp teşhir edilmeye çalışılıyorsa da, faşist Türk devletinin daha bir dizi suç ve cinayetlerinin gereği gibi açığa çıkarılıp kamuoyuna yansıtılmadığı, ya da yansıtılma imkanı bulunamadığı tartışma götürmez bir gerçektir.

Faşist Türk devletinin karanlıkta kalmış ve yeterince kamuoyuna yansıtılmamış cinayetlerinden birisi de Ali Sağcan adlı sempatzanımızın, Ocak

1980'de, MİT mensubu canilerce işkence altında katledilmesi olayıdır.

1962 yılında Uşak'ın Banaz kazası Hatipler köyünde, yoksul bir köylü ailesinin çocuğu olarak dünyaya gözlerini açan, hayatını büyük sıkıntılar içinde geçiren, büyük bir başarı ve yetenekle ilk ve orta öğrenimini sürdüren ve daha ortaokul sıralarında devrimci düşünce ve mücadeleye sempati duymaya başlayan Ali Sağcan yoldaş; son olarak devam etmekte olduğu Uşak Meslek Lisesi'nde partimizle ilişkiye geçti ve bir sempatzanımız olarak gençlik faaliyetlerine aktif biçimde katıldı. Alçak gönüllü, fedakar, enerjik ve mücadelecisi bir karaktere sahip olan Ali yoldaş, kısa süre içerisinde yöresindeki sivil ve resmi faşist güçlerin dikkatini üzerinde toplamakta gecikmedi.

Son derece profesyonelce katliamlar ve cinayetler işlemeyi meslek edinen ve halihazırda bu mesleğini bütün hızıyla sürdüren faşist diktatörlüğün MİT mensubu canilerince, 1980 yılı Ocak ayı içerisinde, bir gece yarısı evinden alınarak belirsiz bir yöne doğru götürülen Ali Sağcan yoldaş, bir kaç gün sonra, davar güden çobanlar tarafından Kalfa Çamlığı'nda ölü olarak bulundu. Cesedi yara-bere içindeydi ve ağır darp izleriyle doluydu. Açık ki O, işkence edilerek hunharca katledilmişti.

Bilgimiz dahilinde olmadığı için bugüne kadar kamuoyu nezdinde tavır takınmadığımız bu cinayeti nefretle lanetlerken, bütün okuyucularımızdan isteğimiz, faşist Türk devletinin, şimdiye kadar karanlıkta kalmış ve gereği gibi kamuoyuna yansıtılmamış bu tür cinayetlerinin zaman geçirilmeksizin yayın organımıza ulaştırılmasıdır. Aksi takdirde, faşist Türk devletinin özellikle de onun faşist cunta gibi temsilcilerinin profesyonel katil ve cani olma kimliğini, gerek çeşitli milliyetlerden halkımıza, gerekse dünya demokratik kamuoyuna açık biçimde göstermemiz ve onları mücadelemizin haklılığına gereği gibi ikna etmemiz mümkün olamaz.

—ALİ SAĞCAN YOLDAŞ ÖLÜMSÜZDÜR!

—FAŞİST TÜRK DEVLETİNİN HİÇ BİR SUÇU VE CİNAYETİ KARANLIKTA KALMAMALIDIR!

Devamı sf: 17'de

Fon Tasarısı ile Amaçlanan Nedir?

Faşizmin borazancılığını yapan eski MESS (Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası) başkanı, günümüzün başbakanı Turgut Özal, efendilerinin direktiflerini yerine getirme yolunda büyük bir şevk ve azimle ilerlemektedir.

Egemen sınıflar, "dışa dönük ekonomi modelini" gerçekleştirebilmek için, başta işçi sınıfı olmak üzere ezilen sınıf ve katmanlar üzerindeki baskı ve sömürlerini alabildiğine katmerleştirmek zorundadırlar. Bu durumun nedenlerinden birincisi, kendilerini durdurabilecek, alaşağı edebilecek tek sınıfın işçi sınıfı olması, ikincisi ise, maliyetleri ve iç talebi en aza indirme amaçlarıdır.

İhraç ürünlerinin maliyetlerinin düşürülmesi ve iç talebi kısararak ihraç ürünleri fazlalığının yaratılması yoluyla "dış pazarlarda varlık gösterebilmeleri" işçi ücretleri ve taban flatlarının en aza indirilmesi ile mümkün olabildi. Çok ucuz işgücü kullanılmasıyla, düşük taban flatlarıyla köylülerden alınan ürünlerin işlenip ihraç edilmesiyle, hakim sınıfların elde ettiği haksız kazanç artarken, ülke içinde, satınalma gücü olmayan tüketiciler yaratılarak ihracat teşvik edilmiş oluyordu.

İşçi sınıfı üzerindeki baskıların yoğunlaştırılması, güdük de olsa uzun mücadeleler sonucu elde ettiği kısmi ekonomik-demokratik haklarının elinden alınması, onu örgütsüz ve öndersiz bırakarak mümkün olabildi. Ancak 15-16 Haziran gibi şanlı bir direniş yaşayan, Profilo'da, Tariş'de ve daha bir dizi yerde bu direniş geleneğine sahip çıkan işçi sınıfının bu haklarından kolay kolay vazgeçmeyeceği açıktır. Ayrıca egemen sınıfların bu istekleri doğrultusunda dönemin hükümetince çeşitli yasa tasarıları hazırlanmış olmasına karşın, bunlar sendikalar, grev ve toplu sözleşme ve Kıdem Tazminatı ile ilgili yasalar dahil olmak üzere, tasarı olmaktan öteye gidememiş, sömürü ve zulmün yasal dayanakları genişletilememiştir.

12 Eylül faşist askeri darbesi ile birlikte egemen sınıflar amaçlarına ulaşıyor, işçi sınıfı süngü zoruyla tüm ekonomik demokratik haklardan yoksun bırakılıyordu. Grevler yasaklanmış, sendikal faaliyetler, toplu sözleşmeler durdurulmuş, ikramiyeler sınırlandırılmış, işçilerin SSK'na ödedikleri primler artırılmış, Kıdem Tazminatında da kısıtlamalar yapılmıştı.

Bütün bunlar egemen sınıfların 12 Eylül öncesi uygulanamayan direktiflerinin hayata geçirilmesinin sonuçlarıydı. Konumuz Kıdem Tazminatı olduğu için sermaye örgütlerinin 12 Eylül öncesi bu

konuda istedikleri değişikliklere bir göz atalım: Bu dönemde egemen sınıflar, Kıdem Tazminatlarının kendileri için büyük bir yük oluşturduğunu ve toplu sözleşmelerle bu hakkın sürekli artırılmasının yüklerinin daha da artmasına neden olduğundan şikayetçiydiler.

Sermaye örgütlerinden TİSK 1980 yılında yaptığı 13. genel kurul raporunda: Kıdem Tazminatı müessesesi bir an önce ciddiyletme ele alınarak hem yasal tavan, hem de yasal fon bakımından dikatli bir düzenlemeye tabi tutulmalıdır demektedir.

Türkiye Odalar Birliği ise aynı yılın iktisadi raporunda, "Kıdem Tazminatı müessesesinin ıslah edilmesi ve bir fon kurulması şarttır" diyerek bu hakkın budanmasını istemektedir.

Yine o günlerde MESS başkanı, günümüzün başbakanı Turgut Özal, Çukobirlik'te imzalanan, işçi ücretlerinin ve Kıdem Tazminatlarının artırılmasını sağlayan toplu sözleşme ile ilgili olarak "Memleketimize ve milletimize reva görülen bu sorumsuz, haksız ve tehlikeli davranışların failleri kişi ve kuruluşlara karşı işverenler olarak hepimizin ve tek tek mücadele etmemiz görevimiz ve hakkımızdır" diyerek işçi sınıfının yemini düşmanı olduğunu açık bir şekilde gözler önüne sermektedir.

Komprador burjuvazinin üzerinde bu kadar ısrarlı davrandığı Kıdem Tazminatı nedir? Ne gibi değişikliklere uğramıştır? Nasıl ortadan kaldırılmak istenmektedir?

Kıdem Tazminatı, 1936 yılında çıkarılan 3008 sayılı iş yasaı ile kavramlaşan, uygulama ve öğretilde "ikramye, ertelenmiş ücret, yıpranma payı, işsizlik güvencesi" gibi değişikliklere uğramıştır. İlk çıktığı yıllarda, 'beş yıldan fazla olan her bir tam iş yılı için 15 günlük ücret tutarında tazminat' ödenmesini öngörürken, uzun mücadeleler sonucu, beş yıllık çalışma süresi şartı bir yıla indirilmiş, ödemelerde 15 günlük ücret düzeyinden 30 günlük ücret düzeyine çıkartılmıştır.

Kıdem tazminatı Türk İş Hukukunda olmayan, işsizlik sigortası, iş güvencesi haklarını güdük te olsa üstlenmiş durumdadır. Güdük diyoruz, çünkü Kıdem Tazminatı Yasası çeşitli kısıtlamalar getirmektedir. Ayrıca işverenler yasanın açıklarından yararlanarak, yüksek ücretli işçi çalıştırma ve kıdem tazminatı yükünden kurtulabilmek için çeşitli yollarla sınırlı da olsa işçi çıkarabilmektedir.

Kıdem Tazminatı, özellikle toplu işten çıkarmalarda, işverenleri bu tercihlerini kullanmakta alıkoyduğu gibi, kullanmaları halinde de işçilerin eline top-

lu bir para geçmesini sağlıyordu.

17 Ekim 1980 tarihinde Kıdem Tazminatı Yasasında yapılan değişiklikle toplu sözleşmelerde serbestçe hesaplanan Kıdem Tazminatı tavanı 30 günlük ücretin 7,5 katıyla sınırlandırıldığı gibi, tazminatın ancak emeklilik, askerlik ve haklı bir nedene dayanmayan iş akdi fesihlerinde uygulanabileceği hükmünü getiriyordu. 12 Eylül'en itibaren geçerli sayılan bu yasa, daha önceki, iş akdinin ahlaki feshi, istifa gibi hallerde toplu sözleşme hükümlerine göre tazminat alma durumuna da ortadan kaldırarak **hakim sınıflara derin bir soluk aldırıyordu.**

Ancak 12 Eylül ile birlikte alınan bu derin soluk, egemen sınıfları içinde buldukları krizden kurtarmaya yetmemiş olacak ki, büyük bir gizlilik içinde hazırladıkları ve yeni yılda yasallaştırmaya çalışacakları **Kıdem Tazminatı Fonu Yasa Tasarısı** çalışmalarını hızlandırmışlardır.

Hazırlanan tasarı ile Kıdem Tazminatı sadece, "yaşlılık, emeklilik, ölüm ikramiyesi" niteliğine büründürülmüştür. Sadece bu nedenlerle işten ayrılanlara toptan ödeme yapılacak, bu nedenler dışında işten ayrılanlar, daha doğrusu işten atılanlar için, bir yıl çalışmış olmak koşuluyla, işsiz kalınan ilk altı ay için, fon ödenmiş piriminin % 40'ını aşmamak üzere asgari ücrette gözönünde bulundurulacak ödeme de bulunur. İşçi yeni bir iş bulduğunda tazminata mahsuben avans niteliğinde verilen bu parayı altı ay içinde geri ödemezse, eski hizmet yılları Kıdem Tazminatından sayılmaz. Fon hizmet yılı 15 yıla kadar olanlara uygulanır. Yani işçinin 15 yıllık hizmeti yoksa Kıdem Tazminatı alamaz. Böylece uzun mücadeleler sonucu bir yılını doldurmuş her işçinin (kanunda sayılan hallerde) faydalanması gereken bu hak bir çırpıda onbeş yılını doldurmuş işçilere uygulanır hale gelmiştir.

Patronların, Kıdem Tazminatı ödeme yükümlülükleri ortadan kaldırılınca işçileri keyfi uygulamalarla işten çıkartmalarını hızlandıracakları ve işten çıkartılan işçilerin fonda biriken primlerinden, sonradan ödenmek üzere alabilecekleri avansın (kendi keselerinden borç) işsizlik sigortası yerine geçmeyeceği açıktır.

Sosyal Sigortalar Kurumu aracılığı ile toplanacak olan primleri ödemeyen işverenleri kim denetleyecek? Böyle durumlarda, devletin büyük bir şevkle yaptığı işverenleri kurtarma operasyonuna başlayarak fona devlet desteği sağlandığında bu destek kimlerin sırtından çıkartılacaktır?

Kıdem Tazminatı Fonu Yasası tasarı ile gerçekleştirilmek istenilen Fon, işverenlerin açık bir şekilde dile getirdikleri gibi "sermayelerine sermaye katacakları" bir birikim fonudur. İşçilere getirdiği hiçbir hak yoktur. Aksine 12 Eylül'le birlikte başlanan Kıdem Tazminatı budan-

Devamı sf: 19'da

Komünist Partisi...

Baştarafı sf: 13'de

geçen uzun süreç içinde, gereği gibi bilincine varamamış, bu alandaki eksikliklerimizi, alabildiğine bilinçli ve örgütlü bir çabayla layıkıyla gideremememizdir. Ki, bunda da yine tayinedici rol ve sorumluluk payı, bizzat merkezi önderlik kademelerinin kendisine aittir. Açık ki, bugün gelinen noktada, gerek ülkemizi devrimci hareketinin, gerekse partimizin içine düştüğü bariz genel teorik ve pratik tikanıklıkta, partimiz merkezi önderlik kademelerinin, özellikle de **İ.Kaypakkaya** yoldaşın faşizmin işkence tezgahlarında hunharca katlinin partimiz saflarında doğurduğu yeri kolay kolay doldurulamaz merkezi önderlik boşluğunu, bugüne kadar geçen süreç içinde, bu merkezi kademenin niteliğine uygun olarak, gereği gibi ve yüksek bir bilinçlilikle ve örgütlülükle dolduramamalarının **tayinedici** bir rolü olmuştur. Başka bir deyişle, partimizin merkezi önderlik kademele-ri, bugüne kadar geçen süreç içinde, **İ.Kaypakkaya** yoldaşın kuruluş döneminde partimize sağladığı merkezi önderliğin **teorik düzeyini** aşamamış, üzerlerine düşen belirleyici merkezi rolü gereği gibi oynayamamış, dolayısıyla önemli ölçüde hayatın gerisinde kalmışlardır. İnkâr edilemez bir gerçektir ki, partimizin, **İ.Kaypakkaya** yoldaşın katli ve kaybıyla adeta beyninden vurularak karşı karşıya kalmaya başladığı olumsuzluklar zinciri, süreç içinde daha da uzayarak bugüne kadar gelmiş, onun, hem işçi sınıfımıza ve halkımıza, hem de devrimci harekete ve kendisine karşı olan hayati **önderlik** görev ve sorumluluklarını, gereği gibi yerine getirmesini önemli ölçüde engellemiştir.

İşte biz, merkezi önderlik sorununun tam da bu hayati anlam ve öneminden dolayıdır ki; sorunlarımızın tahlil ve çözümünde "**nereden başlamalıyız?**" sorusunu, parti inşası sorununun daha da özüne inerek, en dar ve özlü anlamıyla, "**gerçek bir komünist merkezi önderlik çekirdeğinin yaratılması ve bu alandaki eksikliklerimizin öncelikle ve süratle giderilmesi görevlerimizden**" diye cevaplandırmayı; dolayısıyla, hem bugüne kadar geçen süreç içinde taşıdığı merkezi anlam ve önemi gereği gibi bilince çıkaramadığımız ve bugüne kadar karşılaştığımız başarısızlık ve yenilgilerimiz açısından tayinedici önemde gördüğümüz bu konuda önemli ölçüde bizi çevrelemeye devam eden **sıhık** ve **yüzeysellik** çemberini kırmak; hem gerek ülkemizi devrimci hareketine, gerekse kendimize karşı olan görev ve sorumluluklarımızı, içinde bulunulan şartların tüm elverişsizliğine rağmen, **asgari düzeyde** de olsa yerine getirmek; hem bu alandaki eksikliklerimizi, önümüzdeki dönem içerisinde mümkün olduğu kadar **süratli biçimde** ve en iyi şekilde giderebilmenin gereken as-

gari **ön şartlarını** yaratabilmek; hem de gayet açık ve net olan, "**subjektivizmden, revizyonizmden ve dogmatizmden arınmış, kitlelerle kaynaşmış, teoriyle partiiği birleştiren, özleştirici metodunu uygulayan çelik disiplinli bir komünist partisi...**" inşası genel görevimize mümkün olan azami katkılarda bulunmak için; halihazırda karşı karşıya bulunduğumuz geniş kapsamlı ve çok yönlü ideolojik, siyasi, örgütsel görev ve sorunlar yumağının tahliline, öncelikle **merkezi önderlik** sorununun tahlilinden başlamakta doğru ve yararlı gördük; devamını gelecek sayılarımızda bölümler halinde yayınlayacağız. "**Komünist Partisi, Komünist Bilinç ve Merkezi Önderlik**" yazısını bu amaç ve perspektifle kalame aldık.

Ancak, geçerken şu gerçeği anti-parantez özellikle vurgulamalıyız ki, sorunu, bütün çıplaklığı ve hayatiyetiyle ortaya koymaya ve gereklerini asgari düzeyde de olsa yerine getirmeye çalışırken, ülkemiz komünist hareketinin geçmiş onca deney ve tecrübe biri-

kimi mirasının üzerine kalın bir çizgi çekip, her şeye sıfırdan başlamak gibi bir **amaç** ve **niyete** kesinlikle sahip değiliz. Sadece, bugün gelinen noktada, bugüne kadar taşıdıkları anlam ve önemi gereği gibi görüp bilince çıkaramadığımız, dolayısıyla da pratik gereklerini layıkıyla yerine getiremediğimiz görev ve sorunlarımıza daha bilinçlice parmak basmak, gerçekleri cesaretle ve açıklıkla ortaya koymak istiyoruz, hepsi o kadar.

Ki, bunu da, her şeyden önce komünist niteliğimizin, sorumluluğumuzun, açık yürekliliğimizin, samimiyetimizin, ciddiyetimizin ve bilimselliğimizin doğal gereği olarak kabul ediyoruz.

Lenin yoldaşın da veciz biçimde ifade ettiği gibi:

"**Açık davranmalıyız. Durumun ne olduğunu söyleme yürekliliği göstermeliyiz...**"

"**Siyasette dürüstlük, güçlülüğün, iki yüzlülük ise zayıflığın ürünüdür.**"

Devamı Gelecek Sayıda

Faşist DGM'ler... Baştarafı sf: 16'da

da bu şekilde. hatta faşizmin tutuklanma, işkenceye uğratılma ve "yargılanma" tehditlerini dahi göze alarak, protesto etmek suç mudur?

Elbette ki hayır! bu suç olmanın ötesinde, tam tersine son derece haklı ve meşru bir protesto ve tepkidir ve kadınlar gibi, toplumun katmerli bir baskı, sömürü altında ezilen, horlanan, hakları gaspedilen bir kesiminden yükselmesi dolayısıyla da en büyük övgü ve saygıya layıktır. Açık ki, asıl suçlu olanlar; ceza ve tutukevlerine "suçlu" diye doldurulanlar, onları destekledikleri için faşist DGM'lerde "yargılanmak" istenenler değil; yıllardır, ceza ve tutukevlerindeki onbinlerce mahkûm ve tutuklu üzerinde olduğu gibi, onları destekleyenler ve genelde tüm emekçi halkımız üzerinde her türden baskı, sömürü ve zulmü uygulayan faşist Türk devleti, onun faşist cunta gibi elebaşları, kısacası tüm eli kanlı halk düşmanları ve yeminli emperyalizm uşaklarıdır.

Faşist Türk devleti ve hakim sınıfları, kendi gerçek suçlu ve katil kimliklerini gizlemek için her türlü yalan, demagoji ve sahtekarlıklara başvurmakta, bu kimliğini açığa çıkararak her türlü yol ve yöntemi uygulayarak sindirmeye, yargılamaya,

zindanlara doldurmaya çalışmaktan geri kalmıyorlar. Ama onların tüm yaptıkları kendi gerçek suçlu, katil, halk düşmanı ve emperyalizm uşağı kimliklerini gizlemeye ve halkımızın her geçen gün onların gerçek kimliklerini çok daha iyi görmesini, gerçek dostlarıyla gerçek düşmanlarını çok daha iyi ayırmasını engellemeye asla yetmeyecektir. Emekçi halkımız, faşizmin işkence, sorgu, yargılama ve zindana atma tehdit ve uygulamalarına asla papuç bırakmayacak, tüm baskı ve saldırılara rağmen, faşizmin zindanlarına doldurulan onbinlerce siyasi tutuklu ve mahkûmu desteklemeye, onlara sahip çıkmaya devam edecektir. Bilinmelidir ki, faşizm, halkı yokedemedikçe, onun kendisine karşı yönlecek haklı ve meşru direnişini, protestosunu, lanetini de asla yokedemeyecektir.

Bugün faşist DGM'lerde "yargılanan" analarımızın, bacılarımızın, kadınlarımızın donuk çehresinde anlam bulan çilekç ve fedakar halkımızın kin, öfke ve hıncı; proletarya partisi önderliğinde sınıf bilinçli bir karakter kazanarak, süreç içinde mutlak muazzam bir devrimci güce dönüşecek, gerçek suçlu ve katillerin üzerine bir sel gibi boşanacaktır!

Başarafa sf. 20'de

ren; uyduruk "güneş dil teori"leri piyasaya sürerek, "bütün dillerin Türkten doğduğunu" iddia edecek kadar gülünçleşen; "ne mutlu Türküm diyene", "bir Türk dünyaya bedeldir" gibi şövenist ve ırkçı sloganları ülkemizin en ücra köşelerine kadar yayan; milli çelişkileri alabildiğine körükleyerek çeşitli milliyetlerden emekçi halkımızı bölüp parçalayıp birbirine düşürmeye ve böylece yönetmeye çalışan; özette yıllar boyunca azgın bir Türk şövenizminin şampiyonluğunu yapan; en önemlisi de Kürt ulusu ve diğer azınlık milliyetler üzerindeki azgın milli zulmünü hali hazırda bütün şiddetiyle sürdüren ve son Eruh-Şemdinli "huzur" operasyonları, tathikatlarıyla Kürt ulusunu imha provalarını yapan faşist Türk devletinin; faşist Türk devletinin bu azgın milli zulüm politikasına damgasını vuran emperyalizm uşağı kompador burjuvazi ve toprak ağaları sınıflarının; onların çeşitli kesimlerinin temsilcisi şu ya da bu maskeli faşist partilerin; uşak basın ve onun N.İlıcak, M.Barlas, U.Mumcu gibi kaleşörlerinin; kısacası faşist Türk devletinin azgın milli zulüm politikasının tüm savunucularının ve açık/gizli suç ortaklarının en küçük bir "milli zulüm aleyhtarlığı"ndan dahi bahsedilmez.

O halde, Türk hakim sınıflarının, faşist Türk devletinin, onların azgın milli zulüm politikalarının savunucularına ve açık/gizli suç ortaklarına ülkemizde ortalığı kaplayan ve "Mısır'daki sağır sultana" dahi malum olan azgın milli zulüm üzerine tek kelime dahi etmez ve bütün bunları titizlikle gözlerden gizlemeye çalışırken; daha düne kadar iki ülke arasındaki "tarihi dostluk ve kardeşlik bağları"ndan dem vurdukları, faşist Evren ile sosyal-faşist Jivkov'un karşılıklı iade-i ziyaret eyledikleri Bulgaristan aleyhine yoğun bir kampanya başlatmalarının ve bir anda keskin "milli zulüm aleyhtarı" kesilmelerinin, sebebi hikmeti nedir?

Elbetteki bütün bunlar, Türk hakim sınıflarının, faşist Türk devletinin, onların azgın milli zulüm politikasının savunucusu ve açık/gizli suç ortaklarının, "damarlarında dolaşan asil Türk kanı"nın körüklediği "Türklük duygusu"nun, Bulgaristan "mezalimi" karşısında galeyana gelmesi gibi demagogik bir gerekçeyle izah edilemez. Bunun nedenleri çok yönlüdür ve faşist Türk devletinin gerek ülke içinde uyguladığı milli ve sınıfsal baskı politikasına, gerekse bölgede oynamaya soyunduğu ABD jandarmalığı rolüne doğrudan bağlıdır.

Bilindiği gibi Türk hakim sınıfları ve özellikle de onların merkezi kanadı, faşist cunta eliyle, yıllardan beri, gerek ülkemiz devrimci ve komünist hareketini boğmak, gerek Kürt ulusal hareke-

tini bastırmak, gerekse içinde buldukları derin ekonomik ve siyasi bunalımın ağır faturasını çeşitli milliyetlerden halkımızın sırtına yıkmak doğrultusunda, korkunç bir sınıfsal ve milli zulüm uygulaya gelmekte: Türkiye'yi ABD'nin bölgedeki jandarmalığı rolünü başarıyla yerine getirmesi doğrultusunda adım adım ilerlemekte, bölgedeki ülkeleri ve halkları tehdit eden saldırgan bir ülke konumuna sokmaktadır. Kıbrıs, Ege B.Trakya, Irak vs. üzerinde girilen manevralar ve oyunlar bunun en bariz örnekleridir. Onlar aynı maharetlerini bugün de, Bulgaristan'daki Türk azınlık milliyete uygulanan milli zulmü bahane ederek sergiliyorlar. Bulgaristan'daki olayları, bir taşla bir kaç kuş vurdukları bulunmaz bir fırsat haline getiriyorlar. Onlar, koparıkları keskin "milli zulüm aleyhtarlığı" çığırkanlıklarıyla; hem hala ülke ve dünya demokratik kamuoyundaki aktüelliğini bütün sıcaklığıyla koruyan ve kendilerini önemli ölçüde teşhir ve tecrit eden Türkiye Kürdistan'ındaki azgın milli zulümlerini perdeliyor; hem ortalığı toz-dumana boğdukları azgın Türk şövenizmiyle geri bilinçli kitlelerin gözüne kül serpiyor; hem onların dikkatlerini alabildiğine ağırlaşan ve derinleşen iç sorunlardan ve bunalımdan dış sorunlara çekiyor; hem kendilerinin ve emperyalist efendilerinin sınıfsal çıkarları doğrultusunda bölge ülke ve halkları arasındaki milli çelişkileri alabildiğine körükliyor; hem de, Bulgar sosyal-faşistleri nezdinde, tüm sosyalizm ve komünizm aleyhtarı gerici zehirlerini alabildiğine kusma ve faşist ideolojilerini geri bilinçli kitlelere empoze etme fırsatı buluyorlar, dahası çeşitli milliyetlerden emekçi halkımızın her türden yurtsever-devrimci-demokratik muhalefetini süngü zoruyla bastırması olmanın verdiği avantajla, ortalıkta istedikleri gibi çirrit atıyorlar.

Açıktır ki, sivil görünümüne faşist cuntanın ve faşist Özal hükümetinin, belli "eleştiri"lere maruz kalan sözüm ona "temkinli" ve "ağır başlı" bir "tutum" takınır görünme ve Bulgaristan yönetimiyle arayı bozmak isteme politikasına rağmen, tüm hakim sınıf kesimlerinin ve sözcülerinin adeta ağız birliği etmişcesine yükselttikleri bu azgın Türk şövenizminin, Bulgaristan'

daki Türk azınlık milliyetinin haklarının savunulmasıyla uzaktan yakından herhangi bir ilişkisi yoktur. Onların tüm yaptıkları Bulgaristan'daki Türk azınlık milliyetini tıpkı Batı Trakya, Kıbrıs ve Orta-Asya'daki Türkler gibi kendi gerici ve sömürücü sınıfsal çıkarlarına alet etmektir. Nitekim daha önceleri "soydaşlarımız" demagogileri altında ülkemize getirttikleri yüzbinlerce Bulgaristan Türk göçmenini, ne denli korkunç bir baskı, sömürü ve sefaletin pençesine ittikleri gerçeği apaçık ortadadır. Keza Bulgaristan bürokrat burjuvazisinin Bulgaristan da Türk ve diğer milliyetler üzerinde uyguladığı milli zulmü de, özünde benzer gerici ve sömürücü sınıfsal çıkarlara dayanmaktadır.

Ama gerek Türk hakim sınıflarının, gerekse Bulgaristan bürokrat burjuvazisinin, birbirlerine yağ süren ve el uzatan şövenizmleri ve bölge halklarını bölüp parçalayıp birbirlerine düşürme, dolayısıyla kendi sınıfsal çıkarlarına alet etme çabaları da eninde sonunda çeşitli milliyetlerden Türkiye ve Bulgaristan halkları tarafından mutlaka boşa çıkarılacaktır. Hiç bir güç Türkiye, Bulgaristan, Yunanistan, Orta-Doğu ve tüm dünya halkları arasındaki gerçek birlik ve kardeşliğin gelişip güçlenmesini ve perçinlemesini engelleyemeyecektir. Zafer mutlaka işçi sınıfı ve sınıf bilinçli partisi önderliğinde yürütecekleri proleter devrim mücadeleleriyle, her türden sınıfsal baskıyı olduğu gibi her türden milli baskıyı da nihai olarak mezara gömerek gerçek kurtuluşlarına ve özgürlüklerine kavuşacak olan Bulgaristan, Türkiye Yunanistan, Kıbrıs, Orta-Doğu ve tüm dünya ülkeleri halklarının olacaktır!

—YAŞASIN ÇEŞİTLİ MİLLİYETLERDEN BULGARİSTAN VE TÜRKİYE HALKLARININ BİRLİĞİ VE KARDEŞLİĞİ!

—YAŞASIN PROLETER ENTERNASYONALİZMİ!

—KAHROLSUN ŞÖVENİZM

—KAHROLSUN EMPERYALİZM, SOSYAL-EMPERYALİZM VE HER TÜRDEN GERİCİLİK!

Başarafa sf. 18'de

ması işlemlerinin tamamlanarak güdüldüğü de olsa varolan haklarını ortadan kaldırmaktadırlar.

Kıdem Tazminatı ile ilgili yasa tasarısını engellemenin birer birer gaspedilen haklarımızı geri almanın aşımı-ekmeğimizi korumanın yolu yok mudur?

Kompador patron-ağa devleti yıkılmadan, işçilerin köylülerin sömürü ve zulümden kurtulmaları mümkün değildir. Bunun yolu da Demokratik Halk devrimi ve kesintisiz bir şekilde Sosyalist

Devrimi gerçekleştirerek nihai kurtuluşumuz olan komünist toplum yolunda ilerlemekle mümkündür.

Hakim sınıfların oyunlarını boşa çıkarmanın, haklarımızı sahip çıkmanın ekonomik-demokratik haklarımızın sınırlarını genişletmenin yolu örgütlü ve bilinçli mücadele ile mümkündür. tek bir yürek, tek bir yumruk olarak kararlı bir şekilde patronların karşısına dikilmediğimiz taktirde, onlar her istediklerini gerçekleştireceklerdir.

Onların karşısına dikilip DUR demesini bilelim, haklarımızı sahip çıkalım!

İstanbul'dan bir İKK okuyucusu

Azgın Türk şövenizminin ekmeğine yağ süren Bulgar şövenizmi ve ülkemizdeki azgın milli zulüm şampiyonları ile suç ortaklarının keskin "milli zulüm aleyhtarlığı" üzerine:

Azgın Milli Zulüm Uygulayıcıları ve Açık-Gizli Suç Ortakları "Milli Zulüm Aleyhtarı" Olamazlar!

Bilindiği gibi, son günlerde, Bulgaristan'da Türk ve "müslüman" azınlık milliyete, milli ve "dini" baskı ve zulüm yapıldığına, Türk milliyetine mensup olanların zorla isim değiştirmeye zorlandığına, "camilerin" yıkıldığına, bütün bunlara karşı çıkanların ise tutuklandığına, hatta yer yer katledildiğine dair haber, yorum ve demeçler, koyu bir Türk şövenizmi ve ırkçılığı fırtınası halinde uşak basın sayfalarını kapladı. Tüm hakim sınıf sözcüleri ve kalemsörleri, aynı öz ve değişik biçimler altında tepki ve düşüncelerini boy boy reklam etme, dolayısıyla şu ya da bu şekilde çeşitli milliyetlerden halkımızın gözüne kül serpmeye fırsatı buldular.

Faşist cunta ve faşist Özal hükümeti, "tetkik ettiriyoruz", "durum ciddi", "endişeliyiz" vs. gibi demeçlerle, dışa ve Bulgaristan'a karşı sözüm ona "temkinli" bir tutum takınır görünmekle birlikte, bu şövenizm fırtınasını el altından alabildiğine körükledi.

E.İnönü, Y.Avcı gibi yeni "demokrasi havarileri", hükümeti, "olaylara kayıtsız kalmak" ve " gereken girişimlerde bulunmamak"la suçladılar.

Uşak basın kalemsörlerinden N.İlıcak da, hükümeti eleştiren ve onu "kendi insanına sahip çıkmamak"la suçlayanların başında geliyordu.

Hakim sınıfların kucagında serpilip gelişen "aslan yavrusu" U.Mumcu, Lenin'i öne sürme babında "Bulgar şövenizmi"nden dem vurdu.

M.Barlas, cuntaya ve Özal hükümetine akıl hocalığı yapma yolunda bir kez daha sahnede arz-ı endam etti, iki ülke arasındaki "tarihi dostluk ve komşuluk bağları"ndan bahsederek, "Bulgaristan'daki Türk asıllı azınlığa uygulanan baskıyı anlamakta güçlük çektiğini" ileri sürdü.

Bilinen çeşitli muhabir'ler ise, yeneden ortalıkta boy gösterdiler ve polisliye romanlarını andırır "macera"larıyla boyalı basın sütunlarını çarşaf çarşaf süslediler...

Ayrıca çeşitli emperyalist çevrelerde bu çelişkiden yararlanmaya çalıştılar, çalışıyorlar.

Ve aynı yollu çabalar halihazırda bütün şiddetiyle sürmekte, çeşitli demeçler, mesajlar, yorumlar vs. uşak basının sayfalarını kaplamaya devam etmektedir.

Kuşkusuz ki, bütün bu söylenilenlerde önemli bir gerçeklik payı olduğu, Bulgaristan bürokrat burjuvazisinin, ülkede başefendisi Rus sosyal-emperyalistlerinin desteğine sahip, koyu bir hakim ulus şövenizmi politikası izlediği, çeşitli azınlık milliyetleri baskı altına aldığı, dahası bütün bu milli zulüm uygulamalarını, tüm diğer sınıfsal baskı ve sömürü uygulamaları gibi sahte bir "sosyalizm", "komünizm" çığırkanlığıyla perdelemeye çalıştığı, çeşitli milliyetlerden Bulgaristan halkı üzerinde sosyal-faşist bir bürokrat burjuva diktatörlüğü uyguladığı vs. tartışma götürmez bir gerçektir. Bu sadece bugün için böyle değil, modern revizyonistlerin parti ve devlet yönetimini gasbedip geriye dönüşü tezgahlayarak, Dimitrov'un bağımsız, özgür ve demokratik

Bulgaristan'ını, RSE'ne bağımlı sosyal-faşist bir diktatörlüğün hüküm sürdüğü bağımlı bir ülke haline getirmelerinden bu yana böyledir. Böyle bir ülkede, çeşitli milliyetlerden Bulgaristan halkı üzerinde ağır bir sınıfsal baskı gibi, koyu bir milli baskının uygulanmaması ve bütün bunların da gerek Bulgaristan halkının, gerekse diğer ülke halklarının tepkisiyle karşılaşmaması elbetteki mümkün değildir.

Burada asıl ilginç olan, Bulgaristan bürokrat burjuva diktatörlüğünün, bugün gelinen noktada şu ya da bu sahte gerekçeyle Bulgaristan Türk milliyeti üzerinde daha da yoğunlaştırdığı milli zulüm politikasından ziyade —çünkü bütün bunlar pek de yeni şeyler değildir—, ülkemizdeki milli zulüm şampiyonlarının ve açık/gizli suç ortaklarının, Bulgaristan'daki olaylar vesilesiyle kopardıkları çığırkanlıklar ve sözde "milli zulüm aleyhtarlıkları"dır.

Açıktır ki, ülkemizde yıllardan beri Kürt ulusu ve diğer azınlık milliyetler üzerinde korkunç bir milli zulüm politikası uygulayan; dünyada eş-benzeri görülmemiş jenosid (soykırım) örnekleri sergileyen; Koçgiri'lerde, Zilan'larda, Ağrı'larda, Palu'larda, Dersim'lerde Kürt yoksul köylülerini, emekçilerini yığınlar halinde kırimdan geçiren; derelerde su yerine oluk oluk kan akıtan; Kürt ulusunun ve diğer azınlık milliyetlerin kendi ana dillerini konuşmalarını zorla engelleyen; kültürlerini zorla baskı altında tutan; onları zorla asimile edip Türkleştirmeye çalışan; Kürtlerin ve diğer azınlık milliyet mensuplarının topluca yaşadığı köy, kasaba, şehir, dağ, ova vs. isimlerini süngü zoruyla Türkleştiren; Kürt ulusuna ve azınlık milliyetlere mensup hemen hemen herkese zorla Türkçe isim takan, soyadı ve-

Devamı sf: 19'da

